

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
วิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร

๗ ๗.๘. ๒๕๔๗

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม ๒๕๔๗

วิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร. (2547). *ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.*

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์, รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิทางการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม ตลอดจนรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 378 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการแนะแนว

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน ข้อที่เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะในแต่ละด้านที่มีความถี่สูงสุดคือ

3.1 ด้านการแนะแนว ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือ ขาดวิทยากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาแนะแนวให้กับนักศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดหาวิทยากรให้ความรู้ในด้านการแนะแนว การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อแก่นักศึกษา

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่สนใจมาเรียน ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อสอบมีความผิดพลาดมาก เพราะครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ออกข้อสอบ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ

3.4 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่มาพบกลุ่ม ส่วนข้อเสนอแนะคือ เพิ่มเวลาในการพบกลุ่ม เช่น ควรให้มีการพบกลุ่มทุกสัปดาห์

THE OPINIONS OF DISTANCE GENERAL EDUCATION FACILITATORS
IN WORKING FOLLOWED THE EDUCATION REFORM
AT NONFORMAL EDUCATION CENTER IN BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

WISITSAK PIYASOONTORN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 2004

Wisitsak Piyasontorn. (2004). *The Opinions of Distance General Education Facilitators in Working Followed the Education Reform at Nonformal Education Center in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Adult Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Sauwanee Lewan, Assoc. Prof. Dr. Sunthorn Kohtbantau.

The purposes of this research were to study the opinions of distance general education facilitators in working followed the education reform at nonformal education center in Bangkok in four aspects: guidance, learning-teaching activities, evaluation and meeting activities, then to compare those opinions to their sex, facilitator status, education level, student class level, training experience, and reason to be distance general education facilitators. Including opinions and suggestions to solve work problem of facilitator at nonformal education center.

Research samples consisted of 378 facilitators at nonformal education center in Bangkok from multistage random sampling technique. The instrument used for collecting data were the rating-scale and the open-ended questionnaire. The statistic used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings were summarized as follows :

1. The opinions of distance general education facilitators were at high level as a whole, when considered in each aspect it was found that all of them were at high level which followed in order were learning-teaching activities, meeting activities, evaluation and guidance.

2. Comparing of the opinions of distance general education facilitators in working followed the education reform according to independent variables :

- 2.1 The distance general education facilitators with difference sex had opinions as a whole and in all individual aspects with significant difference at .01 level.

- 2.2 The distance general education facilitators with difference facilitator status had opinions as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

- 2.3 The distance general education facilitators with difference education level had opinions as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

2.4 The distance general education facilitators with difference student class level had opinions as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

2.5 The distance general education facilitators with difference training experience had opinions as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

3. The problems and suggestions were followed these aspects :

3.1 Guidance : the highest problems were absence of the instructors. The highest suggestions were provided instructors to educated and suggested students about work performance and further education.

3.2 Learning-teaching activities : the highest problems were the students ignored in learning. The highest suggestions were the facilitator should spend more time for the learning-teaching activities.

3.3 Evaluation : the highest problems were the examination test was defection. The highest suggestions were the examination test should be done by the facilitators themselves.

3.4 Meeting activities : the highest problems were the students did not meet the groups. The highest suggestions were the facilitator should set the meeting activities frequently, for example, weekly meeting.

ปริญญานิพนธ์

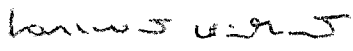
เรื่อง

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

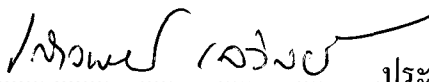
ของ

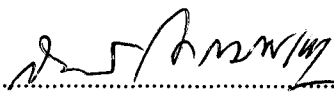
นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร

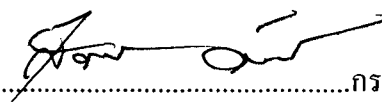
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

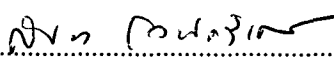

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๒๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลักษณ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนอง โลหิตวิเศษ)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุน
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นผลมาจากความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจแก้ไขการเรียบเรียงและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและรู้สึกขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งในพระคุณอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมยศ เพิ่มพงศาเจริญ ผู้อำนวยการศูนย์บริการศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดลพบุรี นางสุพิมล พงศาพิศุทธิ์ ผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบ้านหมอ นายวิวัฒน์ จินตนา ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี นางสาวสุวรรณา นามรัมย์ ผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหนองโดน นายพิเชษฐ เกษตรเวทิน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอคอนสาร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิภาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสานวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตในกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอรวดี บุรณะกุล พี่และเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการเรียนและการทำปริญญาานิพนธ์มาโดยตลอด รวมทั้งขอบคุณเพื่อนนิสิตที่มีได้เอยนามในมีนี่ ได้คอยเอาใจช่วยจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ คุณงามความดี และประโยชน์อันพึงมีจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบแด่คุณพ่อสุนทร คุณแม่อุไรวรรณ ปิยะสุนทร ที่อุปการะ เลี้ยงดูให้ความรัก และกำลังใจ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

วิศิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	9
	แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.....	33
	การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล.....	48
	บทบาทและหน้าที่ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน.....	52
	บทบาทภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียน.....	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	64
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	65
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	69
	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3(ต่อ)	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	74
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	76
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	85
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร.....	98
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	102
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	102
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	103
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	103
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	104
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	105
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	124
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	128
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	136
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	144

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มประชากรของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งตาม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	66
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งตาม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	69
3	ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร.....	74
4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน.....	76
5	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการแนะแนว.....	77
6	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	79
7	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและประเมินผล.....	81
8	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	83
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....	85

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ด้านการแนะแนว.....	86
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	88
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ด้านการวัดและประเมินผล.....	90
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	92
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพการเป็นครู.....	94
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นใน การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	95
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นใน การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นของกลุ่ม ที่ทำการสอน.....	96
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นใน การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม.....	97

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการแนะแนว.....	98
19	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	100
20	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและประเมินผล.....	101
21	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างอำนาจและหน้าที่ ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ.....	20
2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนทางไกล.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2543 : 41)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษา ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จากหลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่ง จำเป็นแก่บุคคลในทุกช่วงอายุและช่วงเวลาของชีวิต ดังนั้นบุคคลควรได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการศึกษาที่ได้รับควรมีรูปแบบที่หลากหลายแต่สามารถเชื่อมโยง ผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิต นั่นคือ การจัดการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน หรือการศึกษาคตามอัธยาศัย จะต้องมีความผสมผสาน ต่อเนื่องกัน เพื่อให้บุคคลสามารถเลือกเรียนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ ตามความต้องการและเหมาะสมกับแต่ละบุคคลในแต่ละช่วง จะทำให้บุคคล ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อาศัยเพียงการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ย่อมไม่ทำให้เกิด การศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะการศึกษาคตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา แม้บุคคลนั้นกำลังศึกษาในระบบโรงเรียน หรือนอกกระบบโรงเรียนก็ตาม (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. 2544 : 1)

ครูและบุคลากรทางการศึกษานอกกระบบ และการศึกษาคตามอัธยาศัยเป็นผู้รับผิดชอบ การจัดการศึกษานอกกระบบ และการจัดการศึกษาคตามอัธยาศัย ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงต้องสามารถปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือเป็นทั้งครูวิชาชีพและครูวิชาชีพ เพื่อให้การศึกษานอกกระบบและการศึกษาคตามอัธยาศัยเป็นไปอย่าง

สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งด้านเนื้อหาที่มีความหลากหลาย วิธีการที่บุคคลจะแสวงหาความรู้ ระยะเวลา และสถานที่ ภายใต้อุทธศาสตร์ผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม สามารถนำพาให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นชุมชน พึ่งตนเองอันเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. 2544 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านแรก การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านที่สอง การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านที่สาม การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านที่สี่ การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนต่าง ๆ ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : บทนำ)

การปฏิรูปทำให้คนได้เรียนรู้ ได้พัฒนาตามความถนัด ตามศักยภาพหมดทุกคน ทั่วประเทศ ให้ทุกคนได้รับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี และมีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แล้วก็จัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เขาสร้างนิสัยในการเรียนรู้ ให้เขาเรียนด้วยการแสวงหาความรู้ รู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ รู้จักค้นพบคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเอง (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2544 : 8)

เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นไปที่ความปรารถนาให้เด็กและเยาวชนไทยทุกคน เป็นคนเก่ง เป็นคนดี เป็นคนมีความสุข เป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต ต้องการสร้างคนเหล่านั้น ให้เป็นมนุษย์มีปัญญา มนุษย์คุณธรรม และมนุษย์ที่ปรับตัวได้เก่ง ให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกผ่านการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (สงบ ลักษณะ. 2544 : 2)

การศึกษาทางไกล เป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ตั้งเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต มีหลักในการจัดคือ เป็นการเรียนระบบเปิด เรียนโดยใช้สื่อประสม และเรียนด้วยตนเอง เหมาะสำหรับผู้มีภารกิจมาก หรืออยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งไม่สามารถเรียนในชั้นเรียนได้ มีหลักในการจัดคือ เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม เป็นการเรียนระบบเปิด และเน้นการพึ่งพาตนเอง (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6) นักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกล เรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในแต่ละหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาบังคับ หมวดวิชาเลือก และกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากสื่อประสม ได้แก่ สื่อหลัก สื่อเสริม และการพบกลุ่ม (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 8) โดยมีครูประจำกลุ่ม เป็นผู้ดำเนินการ

พบกลุ่ม เป็นผู้นำคำแนะนำปรึกษา ซึ่งแนวทางต่าง ๆ ดำเนินการเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเป็นผู้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ

ครูประจำกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียน ทางไกล ในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ คือ ให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และนำ ประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยผ่านกิจกรรม การพบกลุ่ม เพื่อช่วยนักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 39)

การพบกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ตาม แนวทางใหม่ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง นอกเหนือจากสื่ออื่น ๆ แล้ว เพราะครูประจำ กลุ่มจะต้องทำหน้าที่ในการแนะแนวการเรียนให้แก่ นักศึกษา เช่น การเลือกแผนการเรียน วิธีเรียน กิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ทดสอบความรู้พื้นฐานให้แก่ นักศึกษา เพื่อเลือก แผนการเรียน จัดทำแผนการพบกลุ่ม และทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับ นักศึกษา วัตถุประสงค์และประเมินผล การเรียนระหว่างภาคเรียนในสาขาวิชาที่ตนถนัด ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ร่วมจัดกิจกรรมการศึกษาวางแผนการสอนเสริม ประสานงาน จัดหาวิทยากรสอนเสริมในแต่ละสาขาวิชา และร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นกับสถานศึกษา ตลอดจนจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อวางแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมทักษะชีวิต กระบวนการประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และการแนะแนว (กรมการศึกษานอก โรงเรียน. 2540 : 59) นอกจากนี้ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติอีก เช่น งานด้าน การประชาสัมพันธ์และงานธุรการ ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย การพบกลุ่มจะบรรลุ เป้าหมายมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับครูประจำกลุ่ม เพราะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่และมีอิทธิพลต่อการเรียน การสอนเป็นอย่างมาก การที่ผู้เรียนจะสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียน หรือเรียนมากน้อย เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ (เอนกกุล- กริแสง. 2528 : 109 – 110)

ครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทและหน้าที่ ตามลักษณะงานที่ครอบคลุมทั้งการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูจึงต้อง ทำงานในหลายบทบาท ทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา โดยตอบสนองความ ต้องการของชุมชน นอกจากนั้นยังต้องปฏิบัติงานในชุมชน ทั้งเป็นงานการศึกษานอกระบบ โดยตรง และทำงานในลักษณะการสร้างเครือข่ายการทำงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต บูรณาการผลการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และนำไปสู่การศึกษา ตลอดชีวิต ดังนั้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูการศึกษานอกโรงเรียน และบุคลากร

ทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีบทบาทเป็นทั้งครูวิชาชีพและครูวิชาชีพชีวิตควบคู่กัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542 : 6)

จะเห็นได้ว่า บทบาทของครูประจำกลุ่ม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนแบบทางไกล รวมทั้งเป็นผู้กำหนดบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียน ดังนั้นนักศึกษาจึงได้รับความสะดวก รวมทั้งความรู้ทางวิชาการ การศึกษาและยังได้รับคำแนะนำ และชี้แนะแนวทางในการดำรงชีวิต หรือหากเมื่อจบการศึกษาแล้ว จะได้มีแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าครูประจำกลุ่มมีบทบาทและความสำคัญต่อนักศึกษาทางไกลอย่างมาก ทั้งนี้ในช่วงระหว่างที่มีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้น โดยมุ่งหวังสู่ความเป็นเลิศ ในปี พ.ศ. 2550 นั้น ครูประจำกลุ่มต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องและสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติภารกิจตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อันจะทำให้ให้นักศึกษาได้มีความรู้ ความสามารถ ประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามข้อมูลการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากรอีกทางหนึ่งด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่สอน ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม และเหตุผลในการมาเป็นครูประจำกลุ่ม
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ด้านวิชาการ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ใช้ประกอบพิจารณาเพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวทาง การปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ด้านการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ได้รับจะทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานและปัญหา การปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานครเพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และให้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาอย่างแท้จริง
3. ด้านการวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และสนับสนุนงานวิจัย ด้านความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สำหรับเป็นข้อมูลให้แก่ ผู้ที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มในปีการศึกษา 2545 สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 เขต มีจำนวนทั้งสิ้น 2,049 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มในปีการศึกษา 2545 สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 เขต โดยคำนวณตามตารางของเครซี และมอร์แกน (Kregcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 สถานภาพการเป็นครู

- 1) เป็นครูประจำการ
- 2) ไม่ได้เป็นครูประจำการ

2.1.3 วุฒิต่างการศึกษา

- 1) วุฒิต่างการศึกษา
- 2) วุฒิต่างอื่น ๆ

2.1.4 ระดับชั้นของกลุ่มที่สอน

- 1) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) มัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.5 ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม

- 1) ต่ำกว่า 2 ปี
- 2) 2 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการแนะแนว
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวัตถุ สิ่งของ ตลอดจนบุคคล และสถานการณ์ ตามปกติแล้วความคิดเห็นจะเกิดจากพื้นฐานของข้อเท็จจริง และประสบการณ์ ของบุคคล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านการแนะแนว หมายถึง พฤติกรรมที่ครูประจำกลุ่มบริการให้คำปรึกษา หรือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนการลงทะเบียนเรียน การจัดแผนการพบกลุ่มเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต การเทียบโอนผลการเรียน การแจ้งจบการศึกษา การศึกษาต่อการประกอบอาชีพ เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.2 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมที่ครูประจำกลุ่มดำเนินการ เพื่อรวบรวมข้อมูลและหลักฐานของนักศึกษานำมาประเมินผลระหว่างภาคเรียนตามระเบียบของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ว่าด้วยการประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อนำมาปรับปรุง และ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การที่ครูประจำกลุ่มเป็นผู้จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้คำปรึกษาแนะนำในการ ศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ในลักษณะสื่อประสม ให้ความรู้ความเข้าใจช่วยแก้ปัญหาทาง การเรียน โดยการเชิญ ผู้รู้เฉพาะสาขามาให้ความรู้เพิ่มเติม หรือแนะนำให้ไปศึกษาหาความรู้จาก ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ แหล่งวิทยากรต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาให้ความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือ ที่ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ตามหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การเรียนเป็นเทคนิค เป็นการจัดการตามลำดับขั้นตอน

1.3 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม หมายถึง การที่ครูประจำกลุ่มและนักศึกษาร่วมกัน ทำกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เกี่ยวกับกระบวนการคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหาการเรียน การสอนเสริม วิธีเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการศึกษาด้วยตนเอง ในลักษณะกระบวนการกลุ่ม

1.4 ปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานด้านการศึกษาตาม แนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรร เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติม แนวทางการ ดำเนินงานที่มีอยู่เดิม โดยคาดหมายว่าจะสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลง หรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทาง การศึกษา ในปี พ.ศ. 2550

2. ครูประกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาที่มาสมัครเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล โดยเป็นลูกจ้างชั่วคราว และได้รับค่าตอบแทนจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่สังกัด

3. วิธีเรียนทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ห่างไกลหรือไม่มีเวลามาเรียนเป็นประจำในชั้นเรียนเป็นประจำได้ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจากเอกสารการสอนรายการวิทยุ โทรทัศน์ และการพบกลุ่ม ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

3. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล

4. บทบาทและหน้าที่ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

5. บทบาทภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความเป็นมาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไทย

ในอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว 3 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งที่มีการปฏิรูปการศึกษาก็จะมีผลกระทบจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การปฏิรูปการศึกษาของไทยแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 6-13)

1. การปฏิรูปการศึกษาไทยครั้งแรก เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2442 เกิดจากปัจจัยสำคัญ 5 ประการ คือ ประการแรก การคุกคามเข้ามาในเอเชีย ถือว่าเป็นภัยอย่างยิ่งสำหรับเมืองไทย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย ซึ่งรัชกาลที่ 5 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอันดับแรก ประการที่สอง ความคิดแบบตะวันตกโดยมีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายในเมืองไทย และได้นำความรู้เข้ามาเผยแพร่ ได้มีการจัดตั้งโรงเรียน โรงพิมพ์ และมหาวิทยาลัยสำหรับคนหนุ่มสาวของไทย ประการที่สาม จากแนวคิดของรัชกาลที่ 5 หลังจากได้เสด็จเยือนประเทศทางยุโรปทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาให้มีการตั้งโรงเรียนเพื่อศึกษาภาษาและวิชาการตะวันตก มีการจัดส่ง นักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ มีการวิเคราะห์แบบแผนการจัดการศึกษาของต่างประเทศ เพื่อนำมาจัดทำ แผนการศึกษาสำหรับ

ประเทศไทย ประการที่สี่ จากนโยบายการเลิกทาส รัชกาลที่ 5 ทรงตระหนักถึง ความจำเป็นและเห็นว่าเมื่อทาสได้เป็นไทแล้ว เครื่องมือที่จะใช้ทำการหากินต่อไปก็คือ การศึกษา จึงได้มีการจัดการศึกษาสำหรับทาสเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลับมาเป็นทาสอีก ประการสุดท้าย ความต้องการบุคคลเข้ารับราชการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อผลิตคน โดยเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 คือ มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ เพื่อร่วมพัฒนาประเทศให้เขาวชนและประชาชนของประเทศ ได้มีโอกาสได้รับการศึกษา และเป็นการส่งเสริมศาสนาของประเทศ โดยวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1.1 จัดการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึง มีการขยายการศึกษาไปยังหัวเมืองใหญ่ เพื่อให้คนไทยได้มีความเสมอภาคทางการศึกษา ได้มีการตั้งหน่วยงานในการรับผิดชอบทางด้านการศึกษา ที่เรียกว่า กระทรวงธรรมการ เป็นผู้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาในระยะแรก ให้มีการเก็บค่าบำรุงการศึกษา

1.2 การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงหลักสูตรรวม เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ถือเป็นแนวปฏิบัติของการศึกษาในขั้นมูลฐาน กำหนดหลักสูตรการเรียนวิชาใหม่ ๆ ปรับปรุงแบบเรียน แปลหรือสร้างตำราเป็นภาษาไทย

1.3 การปฏิรูปครูไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน

2. การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่สอง เกิดขึ้นเมื่อ ปี 2517 จากการปฏิรูปการศึกษาในครั้งแรก จนถึงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง 14 ตุลาคม 2516 ทำให้คนไทยพบว่า การศึกษาไม่เหมาะสมกับกาลเวลา ได้มีการแสวงหาแนวทางเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อชีวิต โดยเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 นี้ คือ มุ่งสร้างเอกลักษณ์ของชาติและจิตสำนึกของความเป็นไทยโดยการพัฒนาคน มุ่งเน้นคุณภาพด้านความเจริญทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา สามารถประกอบอาชีพได้ โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้คือ

2.1 ความเสมอภาคทางการศึกษา มีการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทุกคนมีสิทธิได้เข้าเรียนเท่ากัน โดยได้มีการขยายและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพเสมอกันในระดับ อุดมศึกษา ที่มีการขยายให้เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง เปิดให้เอกชนและกลุ่มคนได้มีโอกาสเข้ามามีการจัดการศึกษา มีการเร่งรัดการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 การจักระบบการศึกษา มีการจัดการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ ก่อนภาคบังคับ มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ให้มีโรงเรียนประถม 6 ปี มัธยม 6 ปี เปลี่ยนระบบโรงเรียนจาก 4 : 3 : 3 : 2 (3) เป็น 6 : 3 : 3 ให้ผู้เรียนเข้าออกโรงเรียนเพื่อไปหาประสบการณ์ได้ ส่งเสริม การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น

2.3 เนื้อหากระบวนการเรียนการสอน โดยการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับ แนวทางที่พึงประสงค์ การจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน แบบเรียนให้ยึดประสบการณ์ ผู้เรียนเป็นหลัก ให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง เนื้อหาในระดับประถม มุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น รั้งาน สำหรับเนื้อหาของเด็กมัธยม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามถนัดเพื่อเป็นพื้นฐานใน การประกอบอาชีพในระดับปฐมวัย ได้จัดให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กปฐมวัย

2.4 บทบาทของครู ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในฐานะครูเป็นบุคลากรหลัก ปรับปรุง การฝึกหัดครูให้มีคุณภาพ เร่งอบรมครูประจำการ ผลิตรูภาคค่ำ ผลิตรูชนบท อบรมวิชาชีพครู ระยะสั้น และสร้างแรงจูงใจให้คนมาเรียนและประกอบอาชีพครู

2.5 การจัดการศึกษาอุดมศึกษา ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ ทั้งนี้เพื่อ ประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา โดยจัดอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนด จุดมุ่งหมายของอุดมศึกษา รวมกลุ่มเข้าด้วยกัน ให้อำนาจในการบริหาร ส่งเสริมให้เอกชน เข้ามาดำเนินการ

2.6 การศึกษาเอกชน ให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษาที่มีใช้ภาคบังคับ โดยมี เงื่อนไข ว่าไม่มุ่งกำไร ควบคุมโดยรัฐบาล รัฐจะต้องประกันสิทธิและสวัสดิการ ให้กับครูในสถานศึกษา เอกชนเท่ากับรัฐบาล

2.7 ระบบบริหารการศึกษากระจายอำนาจการบริหารไปสู่ท้องถิ่นโดยให้ประชาชน ในท้องถิ่นมีสิทธิร่วมรับผิดชอบเพื่อความเหมาะสมแต่ละท้องถิ่น โดยมี การตั้ง ก.ค. และ อ.ก.ค.

2.8 การระดมสรรพกำลังและการลงทุนการศึกษา ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา เพิ่มงบประมาณทางการศึกษา ปรับค่าเล่าเรียน ส่งเสริมเอกชนให้เข้ามาช่วย จัดการศึกษา และลดความสูญเปล่าทางการศึกษา

2.9 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาและแนวปฏิรูปการศึกษา

2.10 ปฏิรูประบบและโครงสร้างอื่น ๆ ปฏิรูประบบโครงสร้าง ระบบเศรษฐกิจ ปรับปรุงระบบปกครอง ปฏิรูประบบราชการ กำหนดนโยบายสภาพแวดล้อม การใช้สื่อมวลชน เพื่อการศึกษา

3. การปฏิรูปการศึกษาเป็นครั้งที่สาม พ.ศ. 2539 เป็นการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก เหตุผลคือ ระยะเวลาที่ผ่านมา กระแสโลกได้ผลักดันให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและคมนาคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ เป็นอีกด้านที่ทำให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างมาก เมื่อวัดจากความสำเร็จทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาด้านสังคม เช่น ครอบครัวล่มสลาย ความแตกแยกของครอบครัว และความไม่เป็นธรรมของสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต การพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งดูได้จากหลาย ๆ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาจะต้องประกอบด้วย ประชากรที่มีคุณภาพตัวที่จะสร้างคุณภาพของประชากรได้ก็คือ การศึกษาเท่านั้นการจัดการศึกษาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ทั้งคุณภาพและปริมาณภายในสภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ในขณะนั้น แต่ในขณะเดียวกัน ยังมีปัญหานานัปการที่สะสมอยู่ ประกอบกับสภาพแวดล้อมเหตุการณ์ปัจจุบัน ทำให้ความรู้พื้นฐานของคนในประเทศไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานที่เพียงพอ และการศึกษาต้องเป็นกระบวนการนำคนไทย ไปสู่วิถีชีวิตและสังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและทันโลก รัฐบาลจึงมีนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่า ภาครัฐและเอกชน ทั้งทางตรง และทางอ้อม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงวิเคราะห์เป็นหลักการ และนำเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงและปฏิรูปการศึกษาไทย โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

แนวคิด / หลักการปฏิรูปการศึกษา

1. หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การปฏิรูปความคิดเน้นการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่ของรัฐอย่างเดียวสถาบันต่าง ๆ ในสังคมก็ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
2. ระบบการศึกษาในอนาคตต้องไม่เป็นระบบรวมศูนย์ แต่จะเปลี่ยนเป็นการกระจายทุกจุดทุกที่ได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้แหล่งการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงต่อกันได้ ซึ่งเป็นลักษณะเครือข่ายที่ประกอบด้วยกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก ริเริ่มสิ่งดี ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างเด็ก
3. เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา เจตนารมณ์สูงสุดของการปฏิรูปการศึกษา คือ พัฒนาคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - 3.1 คนไทย เป็นคนมุ่งมั่นทันโลกโดยมีลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ รักความก้าวหน้า มั่นคง รู้คิด รู้ทำ รับผิดชอบ แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้มีคุณภาพ

3.2 ครูมีความตระหนักและมีจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในการจัดการเรียนให้แก่เด็ก

3.3 สถานศึกษาและชุมชน เป็นผู้กำหนดทิศทาง การวางหลักสูตรท้องถิ่น การบริหารงาน บริหารเงิน และบริหารคน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารอย่างใกล้ชิด และติดตามกำกับดูแล ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา

3.4 สังกศุนย์ไทย เป็นสังคมนตรีแห่งปัญหาและการเรียนรู้ โดยเกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ ประการแรก ทุกส่วนสังคมนตรีตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคมนตรี องค์กรธุรกิจ เอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์และสื่อมวลชน ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ประการที่สอง หน่วยงานระดับต่าง ๆ มีการตัดสินใจตามลักษณะภารกิจ และความรับผิดชอบ ประการที่สาม มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นคงในคุณภาพการเรียนรู้

4. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปที่สำคัญที่จะสร้างสรรค์ระบบการศึกษาตามหลักการแล้วจะต้องปฏิรูป 2 ประการ

4.1 การปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบและเนื้อหาวิธีการเดิมยังไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของบุคคล ไม่สัมพันธ์กับสังคมนตรีและสภาพแวดล้อมไม่เกื้อกูลต่อการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ระบบโรงเรียนได้สร้างไว้กันตัวเองจากชุมชนและสังคมนตรี ระดับการศึกษาและเกณฑ์อายุเป็นช่วงขั้นเบ็ดเสร็จตายตัว แต่ในความเป็นจริงโลกและสังคมนตรีรอบตัวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การศึกษาจะได้เมื่อเรียนรู้สำเร็จในแต่ละระดับ แต่ความจริงการเรียนรู้ของคนยังไม่จบ ดังนั้นการปฏิรูประบบและกระบวนการเรียน มีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้ ภาครัฐบาลและเอกชน ต้องร่วมกันส่งเสริมครอบครัวให้เลี้ยงดูลูกหลานให้ถูกวิธี เพื่อให้เด็กเจริญวัยทุกด้านอย่างสมดุล ชุมชน รัฐ สถานศึกษา สถาบันทางสังคมนตรี ต้องร่วมกันช่วยให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ โดยเด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการเข้าศึกษาด้านพื้นฐานที่มีคุณภาพต้องให้ได้ รับ การพัฒนาทุกด้านเต็มศักยภาพของผู้เรียน ปรับปรุงครูและประสิทธิภาพครูอย่างรีบด่วนให้ทันการ มุ่งการสร้างและพัฒนา นักวิจัย และอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาปรับปรุงการศึกษา อาชีพและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นคนที่ก้าวทันโลกต้องมีปัญญา ความคิด ทักษะ อาชีพและคุณธรรมเรียนรู้ เพื่อเข้าใจคนและประชาคมโลกโดยรัฐ ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรธุรกิจเอกชน และทุกฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจกันสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและคนในสังคมนตรีในรูปแบบของเครือข่ายที่เป็นระบบ ทั้งในด้านงบประมาณและการดำเนินการ

4.2 การปฏิรูประบบการจัดการ แม้ว่าแนวความคิดทางการศึกษาจะดีเลิศเพียงใด การปฏิบัติย่อมไร้ผล หากระบบการจัดการและการบริหารยังไม่เปลี่ยนแปลง ระบบการจัดการศึกษาของไทยปัจจุบันเป็นระบบผูกขาด โดยภาครัฐฝ่ายเดียวมีการรวมอำนาจโดยส่วนกลาง มีการจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ สั่งการตามสายงาน ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพ การดำเนินงานและผลงาน ที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสังคม จึงจำเป็นต้องปฏิรูปโดยการรื้อปรับระบบการจัดการศึกษาใหม่ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของคนไทย และนำสังคมไทยก้าวสู่สังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ จึงต้องกำหนด เป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ ด้านแรก เปลี่ยนแปลงให้ทุกส่วนสังคม มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามศักยภาพ ด้านที่สอง การกระจายอำนาจ การตัดสินใจไปสู่หน่วยปฏิบัติระดับต่าง ๆ ตามภารกิจและความรับผิดชอบ ด้านที่สาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และคุณภาพทางการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพ การเรียนรู้ และประกันคุณภาพการศึกษา

จากการกำหนดเป้าหมาย ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสามด้าน ซึ่งกล่าวมาแล้ว มีแนวทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ดังนี้ รื้อปรับระบบบริหารให้สถานศึกษาและชุมชน อำนาจในการจัดระบบการศึกษาท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยรัฐในส่วนกลางเป็นผู้สนับสนุนกลุ่มสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รัฐในส่วนกลางมีบทบาทเป็นหน่วยงานอำนวยการ และเร่งกระจายอำนาจการบริหารงานทุกด้านสู่หน่วยงานระดับปฏิบัติการ เร่งแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบ วิธีการจัดสรรงบประมาณให้มีความคล่องตัว จัดการศึกษาอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ฝึกนิสัยรักการทำงาน และการพัฒนาฝีมือแรงงาน รัฐต้องระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตร ประเมินคุณภาพแรงงาน ร่วมลงทุนจัดการผลิตแรงงาน และพัฒนาการศึกษาอาชีพอย่างจริงจัง ต้องปรับรื้อระบบอุดมศึกษา โดยจำแนกรูปแบบให้มีความหลากหลาย ปรับและยืดหยุ่นโครงสร้างการบริหารจัดการภายใน จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ ให้เป็น 3 ระบบย่อย ได้แก่ ระบบวิทยาลัยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นกระบวนการสอนและการฝึกอบรม ระบบมหาวิทยาลัยสถาบันชั้นสูงที่เน้นการวิจัย การบุกเบิก องค์ความรู้ใหม่ ระบบวิทยาลัยชุมชนที่เน้นการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และบริการวิชาการแก่ชุมชน ให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีอิสระในการดำเนินงานและตัดสินใจ สามารถจูงใจนักวิชาการ คนเก่ง คนดี เข้าทำงาน ปรับระบบบริหารและการจัดสรรงบประมาณให้คล่องตัว ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งเชิงนโยบายและงบประมาณ สถาบันศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องแสดงให้เห็นว่า ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรแก่ทรัพยากรที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ เป็นประโยชน์แก่สังคม ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รัฐและเอกชนต้องร่วมกันสร้างกลไก กำกับตรวจสอบดูแล

การบริหารงานและการประกันคุณภาพของการศึกษาทุกระดับ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประมวลข้อมูล แก้ไขปัญหาและเสนอข้อวิจารณ์ ด้านคุณภาพการศึกษาให้ประชาชนรู้ ระวังภัยและกำลังจากทุกฝ่ายทั้งด้านกำลัง ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา เพื่อผนึกกำลัง จัดการศึกษา ค้นหาวิธีการจัดสรรสนับสนุนการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จูงใจให้ ประชาชน เอกชน ระดมทุนเพื่อจัดการศึกษา ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาพึ่งตนเอง มีความมั่นใจ ในการจัดการศึกษา และร่วมกันกับสถาบันชุมชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดสรรการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบการเรียนรู้และ ระบบการจัดการ จะสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังนี้ คือ ความตั้งใจจริง การ ลงมือปฏิบัติตามข้อตกลงของทุกฝ่าย พ่อแม่ต้องให้คำแนะนำลูกที่ถูกต้อง ครูต้องมีจิตสำนึกใน การเปลี่ยนบทบาทของตนเอง เป็นการแนะนำช่วยเหลือกระตุ้นให้เด็ก ได้รู้จักคิด ถาม และลงมือ ปฏิบัติ และเอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ องค์กรทางศาสนาเกื้อหนุน สร้างคุณธรรม จริยธรรม สื่อมวลชนต้องสื่อข่าว สร้างสรรค์สังคม สติปัญญา การเรียนรู้ รัฐบาล และหน่วยงาน ของรัฐต้องใจกว้าง ปรับเปลี่ยนวิธีคิด และเร่งดำเนินการสนับสนุนแก้ไข

จากการปฏิรูปการศึกษาในอดีตดำเนินการแก้ปัญหา โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็น ผู้กำหนดแนวทางดำเนินการ แต่ในการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้า ของการศึกษาไทย โดยเฉพาะวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาที่เปิดโอกาส ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม มากที่สุด

ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ ให้ เกิดความเข้าใจตรงกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สำนักงานปฏิรูปการศึกษา จึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1. ทำไมต้องปฏิรูปการศึกษา
2. มาตรการปฏิรูปเป็นอย่างไร
3. สำนักงานปฏิรูปการศึกษามีข้อเสนอแนะอะไร
4. ข้อเสนอดังกล่าวเกิดจากแนวคิดอะไร
5. และจะก่อให้เกิดผลอย่างไร

ทำไมต้องปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาเป็นความจำเป็นสำหรับทุกคน และทุกคนต้องมีส่วนร่วมผลักดันส่งเสริม สนับสนุนให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และระบบการจัด การศึกษาไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จึงจำเป็นต้องเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา

ต้องปฏิรูปเพื่อ

พัฒนาให้เด็กเยาวชนและคนไทยในอนาคตเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นคนเก่ง คิดดี ทำงาน ได้ดี มีคุณภาพ มีความเป็นไทย สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่ เปลี่ยนแปลง ปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงคุณภาพของคนไทย เช่นนี้ จะเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอด และการพัฒนาของประเทศไทยในกระแสสังคม ยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญของการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

ต้องปฏิรูปเพราะ

โครงสร้าง วิธีคิด กระบวนการ บุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยี ตลอดจนคุณภาพ การจัดการศึกษาที่มีอยู่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ด้อยประสิทธิผล ไม่คุ้มค่า ไม่ช่วยแก้ปัญหาสังคม ไม่สามารถสร้างความฝันที่จะเห็นสังคมไทยมีประชากรที่มีคุณภาพแข่งขัน กับโลกให้เป็นจริงได้

เพื่อความอยู่รอดของสังคมไทยในโลกที่มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ไม่มี ทางเลือกอื่นใด นอกจากต้อง

1. ปรับวิธีคิดในการจัดการศึกษา
2. ปรับโครงสร้างการจัดการศึกษา
3. ปรับรูปแบบวิธีการเรียนรู้
4. ปรับปรุงคุณภาพครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา
5. จัดให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมเพียงพอ

ความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา ก็เพราะการปฏิรูปหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ หลากหลายอย่างรวดเร็วและหวังผล

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง รูปแบบ กระบวนการจัด การเรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่

การปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากมีผลกระทบต่อวิถีคิด และวิธีทำงานของผู้เกี่ยวข้องทุกคน ไม่ว่าจะเป็นครู ณาจารย์ ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการศึกษา

สำหรับหลายคนการปฏิรูปการศึกษาเป็นความเจ็บปวด แต่เป็นความเจ็บปวดที่เล็งไม่ได้ ถ้าต้องการจะจุดคนไทยและสังคมไทยให้ก้าวสู่นาคตที่ดีกว่าด้วยความมั่นใจและสง่างาม ความกล้าช้า ถ่วงเรื่อง ยกข้ออ้างต่าง ๆ หรือสร้างความขัดแย้ง ถือเป็นถ่วงรั้ง โอกาสพัฒนาความรุ่งเรืองของชาติโดยตรง เพราะเราต้องก้าวให้ได้อย่างน้อยสามก้าวในขณะที่คนอื่นก้าวไปที่ละก้าว

ก้าวแรก เพื่อไปถึงจุดที่คนอื่นอยู่ในวันนี้

ก้าวที่สอง เพื่อให้ทันถึงจุดที่คนอื่นก้าวต่อไป

ก้าวที่สาม เพื่อแซงหน้าคนอื่น

ที่สำคัญคือ การปฏิรูปการศึกษาจะเกิดผลได้ ก็ต่อเมื่อรัฐบาลเลือกใช้มาตรการที่รวดเร็วเฉียบขาด และมุ่งผลให้เกิดอย่างกว้างขวางครอบคลุมในเวลาอันสั้น

การคิดยึดกับรูปแบบเก่า ๆ ที่เคยชิน การคิดแบบเดิม ๆ การทำงานแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือการอ้างอิงกรอบระบบราชการที่ตกสมัยไปแล้ว ไม่เพียงจะทำลายโอกาสการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการเร่งก้าว ไปข้างหน้าสู่นาคตที่ดีกว่า

ตามความเป็นจริงแล้วรัฐบาลต้องมีภาระรับผิดชอบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาและทำให้การปฏิรูปเช่นนี้เกิดผล แต่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปดังกล่าว มิได้อยู่ที่รัฐบาลฝ่ายเดียว บุคคลแต่ละคน ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ทั้งหมดต้องมีส่วนร่วมและผนึกกำลังอย่างเข้มแข็งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นพันธมิตรถาวรเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่ยั่งยืน การเพิกเฉยละเลยหรือถ่วงรั้งการปฏิรูปการศึกษาจะเป็นการบ่อนทำลายชาติ โดยไม่รู้ตัว

กฎหมายการศึกษาแห่งชาติเรียกร้องให้ปฏิรูปอะไร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คาดหวังว่าการศึกษานำไปสู่ “ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม” โดยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ ฯลฯ

โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาทุกรูปแบบที่ครอบคลุมและต่อเนื่องตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียน การสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน
3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ
4. ปฏิรูปครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง เน้นมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง
5. ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ เพื่อการจัดการศึกษา จัดสรรทรัพยากรให้ถึงผู้เรียนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม มีระบบบริหารทรัพยากรที่มีความคล่องตัวอย่างมีประสิทธิภาพตรวจสอบได้

เพื่อให้การปฏิรูปดังกล่าวบังเกิดผล จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยบางประการซึ่งกฎหมายกำหนดไว้อย่างน้อยสี่ปัจจัย ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม
2. มาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ
3. การระดม การจัดสรร และ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทุกด้านเพื่อการศึกษา
4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พันธกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษบังเกิดผล กฎหมายจึงกำหนดให้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาขึ้นเป็นองค์การมหาชน บริหารโดยคณะกรรมการบริหารชุดหนึ่ง จำนวน 9 คน มีระยะเวลาการทำงานจนถึงวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2546

พันธกิจสำคัญของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา คือ

1. เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงาน ระบบครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (ตามหมวด 5 หมวด 7 และหมวด 8 ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ)

2. เสนอแนะเกี่ยวกับการร่าง และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะข้างต้น ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้สำนักงานปฏิรูปปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนประกอบด้วย :-

การดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวของสำนักงาน เป็นไปตามหลักการดังต่อไปนี้

1. เป็นไปตามกรอบกฎหมายตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. มุ่งให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง
3. เกิดผลได้จริง ครอบคลุม ในระยะเวลาสั้น
4. มีเหตุมีผล อธิบายได้
5. เป็นไปตามแนวการบริหารจัดการแนวใหม่ที่เน้นผลสัมฤทธิ์เน้นประสิทธิภาพ เน้นความคุ้มค่า และเน้นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม

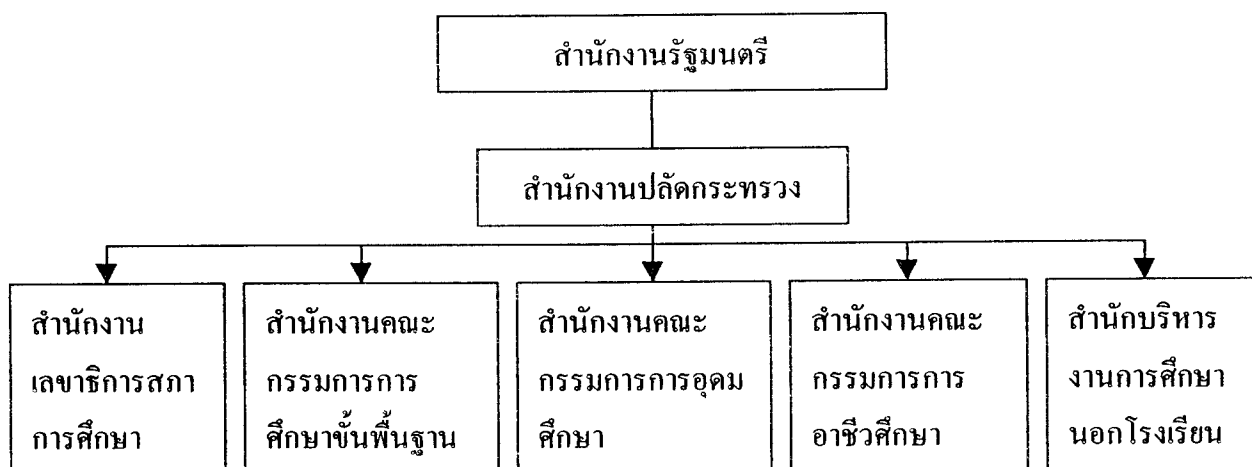
ข้อเสนอแนะของสำนักงานปฏิรูปไม่ได้เริ่มจากความว่างเปล่าแต่เกิดจากข้อมูลสนับสนุนของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลงานวิจัยการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางด้วยรูปแบบที่หลากหลาย และการวิเคราะห์ตัดสินใจตามหลักการที่กล่าวแล้ว แน่นอน ข้อเสนอแนะนี้มีผู้เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย จากเหตุผลและแง่มุมการคิดต่าง ๆ กันไป สำนักงานปฏิรูปการศึกษาเลือกเสนอแนวทางและวิธีการ ที่สมเหตุผลที่สุดในเวลาจำกัดของการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ขององค์กรบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ

การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการนี้ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 245-260)

- (1) สำนักงานรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (7) สำนักงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ

ภาพประกอบ 1 โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ ขององค์กรบริหาร กระทรวง
ศึกษาธิการ. หน้า 245-260.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 มาตรา 17 ได้แก้ไข
ชื่อสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545
และที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นสำนักงานรัฐมนตรี และเป็นส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานรัฐมนตรี ให้มีฐานะเป็นที่งานฝ่ายการเมือง มีเป้าหมาย
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีและของกระทรวงในเชิงยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์
สถานการณ์ การเชื่อมโยงนโยบายของกระทรวงกับภาพรวมนโยบายของรัฐบาลระดับมหภาค
รวมถึงการประสานนโยบายกับกระทรวงต่าง ๆ และประสานงานกับฝ่ายประจำ เพื่อสนับสนุน
รัฐมนตรีในการจัดทำนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวงที่รัฐมนตรีต้องทำ
ข้อตกลงการทำงานกับคณะกรรมการนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการจัดทำรายงานผลงานต่อ
รัฐบาล รัฐสภา และสาธารณชน และเป็นแกนประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานนโยบายรัฐบาล
ระหว่างกระทรวง

ดังนั้นสำนักงานรัฐมนตรีจึงต้องดำเนินบทบาทภารกิจให้สอดคล้องรองรับการปรับปรุง
เปลี่ยนแปลง เป็นแกนประสานการดำเนินงานตามนโยบายระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวง
สามารถสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่รัฐมนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รวมทั้งให้เป็นสำนักงานที่สามารถปฏิบัติงานอำนวยความสะดวก งานการเมือง และงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อประเทศชาติและประชาชนมากที่สุด

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐมนตรี

สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ กลั่นกรองเรื่องเพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอความเห็นประกอบการวินิจฉัยสั่งการของรัฐมนตรี
- (2) สนับสนุนการทำงานของรัฐมนตรี ในการดำเนินงานทางการเมืองระหว่างรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และประชาชน
- (3) ประสานงานเกี่ยวกับการตอบกระทู้ ชี้แจงญัตติ ร่างพระราชบัญญัติ และกิจการอื่นทางการเมือง
- (4) ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐมนตรีกับส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับของกระทรวง
- (5) ดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือร้องขอความช่วยเหลือต่อรัฐมนตรี
- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐมนตรี หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา 23 ปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติราชการ กำกับการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการ ในกระทรวงให้มีเอกภาพสอดคล้องกัน รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามแผนงานของกระทรวง
- (2) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

(3) ในการปฏิบัติราชการของปลัดกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้เป็นผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้ ในกรณีที่มิทรงปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือมีทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดกระทรวง ให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดกระทรวงกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา 24 สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) ดำเนินการเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงและราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานใดสำนักงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ
- (2) ประสานงานต่าง ๆ ในกระทรวง และดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามสายงานการบังคับบัญชาอันเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งจะต้องมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
- (3) หรือกำหนดในกฎหมายอื่น
- (4) จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง
- (5) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่มีใ้ได้อยู่ในอำนาจของส่วนราชการอื่น
- (6) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สภาการศึกษา

มาตรา 14 สภาการศึกษา มีหน้าที่

- (1) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ
- (2) พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (1)
- (3) พิจารณาเสนอ นโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (4) ดำเนินการประเมินผลการจัดการการศึกษาตาม (1)
- (5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

การเสนอ นโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สภาการศึกษาทำหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของสภาการศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของสภาการศึกษา

“นอกจากนี้ สภาการศึกษายังมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย”

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา 16 คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่

พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา ระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย ตลอดทั้งให้มีอำนาจ

เสนอแนะและให้ความเห็นในการจัดสรรคเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถานศึกษา ระดับปริญญา ทั้งที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดและสถานศึกษาในกำกับแก่คณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา

การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

อำนาจและหน้าที่

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการอุดมศึกษา และจัดทำข้อเสนอ นโยบายและมาตรฐานการอุดมศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และพันธสัญญาที่เป็นไปตามข้อเสนอดกกลางระหว่างประเทศ
2. วิเคราะห์ หลักเกณฑ์ และแนวทางการสนับสนุนทรัพยากร จัดตั้ง จัดสรรงบประมาณอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กำหนด
3. ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพนักศึกษา รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในระบบอุดมศึกษา และการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ
4. เสนอแนะการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและยกเลิกสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชน
5. พัฒนาระบบและดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอุดมศึกษา รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศด้วยการอุดมศึกษา
6. ดำเนินงานฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
7. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 15 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่

พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวน ไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา

การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ ตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 32 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือ ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำข้อเสนอ นโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้ง จัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. พัฒนาระบบการบริหารและส่งเสริม ประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา
4. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่ การศึกษา
5. พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นของเขตพื้นที่การศึกษา
6. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ เขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 36 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มีอำนาจหน้าที่

กำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่ หลากหลาย ในเขตพื้นที่การศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ ข้างต้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร เอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคม ผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 37 ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา
3. รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานตามวรรคหนึ่ง มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในสำนักงานตามวรรคหนึ่ง จะให้มีรองผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากผู้อำนวยการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

รองผู้อำนวยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สถานศึกษา

มาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34(2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ ในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

มาตรา 17 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่

พิจารณาเสนอแนะนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพและเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของ

สำนักงานเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนา และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ
2. ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
3. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร
4. พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
5. ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ
6. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
7. จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
8. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย

9. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะมนตรีมอบหมาย

โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

มาตรา 8 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียน เป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีสรรหาเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นตำแหน่งของ กรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 9 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” มีฐานะเทียบเท่ากรม โดยมีเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียน เรียกโดยย่อว่า “เลขานุการ กศน.” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของ “สำนักงาน กศน.” สำนักงาน กศน. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษาออกโรงเรียน ประสานความร่วมมือ ความช่วยเหลือ การดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวง พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษาออกโรงเรียน

(2) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาออกโรงเรียน และดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

(3) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ระดมทรัพยากร พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรการศึกษาออกโรงเรียนและเครือข่าย รวมทั้งกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาออกโรงเรียน

(4) ส่งเสริม ผลิต พัฒนา เผยแพร่การเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้บริการเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา รวมทั้งบริหารจัดการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคมเพื่อการศึกษา

(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรืองานที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงาน กศน. ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 10 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยมีผู้อำนวยการการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 ให้มีสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นหน่วยงานการศึกษา เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” โดยมีผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เป็นผู้บริหารราชการและบังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรในสังกัด “สำนักงาน กศน. จังหวัด”

สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดเป้าหมายการบริการสาธารณะ จัดทำแผนงาน โครงการ มาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน จัดตั้ง จัดสรร กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของสถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร

(2) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน การประกันคุณภาพ กำกับดูแลการเทียบระดับ เทียบโอนผลการเรียน และการยอมรับความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

(3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ระดมทุนทางสังคม พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดตั้ง โดยองค์กรภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน บุคคล ชุมชน รวมทั้งส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

(5) ปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา 12 ให้มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ทำหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกโรงเรียน

มาตรา 13 การกำหนดอำนาจหน้าที่และการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดตั้ง ยุบเลิก รวม การกำหนดประเภทอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามประกาศของสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน

มาตรา 14 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานงานการศึกษานอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 15 ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

เงื่อนไขความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาตามข้อเสนอของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาให้บังเกิดผลเป็นเรื่องยากยิ่ง ทั้งนี้ขึ้นกับเงื่อนไขหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545)

1. การตัดสินใจทางการเมือง

ผู้นำทางการเมืองต้องกล้า นำ กล้าปฏิรูปการศึกษา กล้าคิดให้แหวกออกไปจากวิธีคิดเดิม ๆ และให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง

2. การผลักดันกฎหมาย

มีร่างพระราชบัญญัติ 23 ฉบับ ร่างกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่สำคัญจำนวนมากที่ต้องเร่งพิจารณา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างกัน และคำนึงถึงเจตนารมณ์ของการปฏิรูป รัฐบาลและรัฐสภาต้องเด็ดขาดเพียงพอที่จะเลือกเส้นทางปฏิรูปการศึกษา และไม่ปรับเปลี่ยนตามใจกลุ่มผลประโยชน์หากการปรับเปลี่ยนดังกล่าวขัดกับหลักการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและสังคม

3. การเตรียมความพร้อมทันที

เวลาสำหรับการเตรียมตัวเหลือน้อยมาก ต้องเร่งดำเนินการทันทีเพื่อสร้างความพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านโครงสร้าง คู่มือการทำงาน กระบวนการทำงาน ความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน ความพร้อมของผู้บริหาร ความเข้าใจของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกคน ที่สำคัญที่สุดคือ การปรับเปลี่ยนวิธีคิดของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้คิดในเชิงปฏิรูป ซึ่งแน่นอนต้องต่างไปจากวิธีคิดอย่างที่เป็นอยู่และความเคยชินแต่เดิม

4. ผู้บริหารทุกระดับต้องสนับสนุนแนวทางปฏิรูปการศึกษา

หัวหน้าหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่ปลัดกระทรวง อธิบดีกรม หรือเลขาธิการสำนักงาน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ตลอดจนผู้บริหารระดับรอง ต้องเข้าใจ เห็นชอบ สนับสนุน และมุ่งมั่นปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง การคัดเลือกผู้บริหารแบบราชการรายวันหรือไม่สนับสนุนแนวทางปฏิรูปต้องถูกกันให้ทำหน้าที่ที่มีใช้หน้าที่สำคัญในการปฏิรูป

2. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาทุกรูปแบบตามพระราชบัญญัติการศึกษานี้ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต) ต่างก็มุ่งไปในทิศทางของการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับการศึกษานอกระบบนั้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาในภาพรวม ๆ ของการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ มิได้ให้รายละเอียดในการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะมากนัก อย่างไรก็ตามจากรายละเอียดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็พอจะวิเคราะห์ เป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาแต่ละประเภทได้พอสมควร สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษานี้ สามารถวิเคราะห์แนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบในประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษานอกระบบ จากจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในภาพรวม ในมาตรา 6 และมาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษานอกระบบได้ โดยอาจร่างเป็นจุดมุ่งหมายได้ดังนี้ การจัดการศึกษานอกระบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนกลุ่มเป้าหมายให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2. หลักการในการจัดการศึกษานอกระบบ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดหลักการในการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เป็นหลักการของการศึกษานอกระบบได้ คือ จัดการศึกษาให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) เน้นสิทธิและความเสมอภาค (มาตรา 10)

3. การจัดระบบโครงสร้างและการบริหารจัดการ จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะในมาตราที่ 9 (การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา) และมาตราที่ 31 – 40 (การบริหารและการจัดการศึกษา) สามารถนำหลักการดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการจัดระบบโครงสร้างและบริหารจัดการศึกษานอกระบบ คือ

3.1 การกระจายอำนาจจากระดับกระทรวงสู่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จากระดับเขตพื้นที่การศึกษาสู่ระดับสถานศึกษาหรือศูนย์การเรียนรู้

- 3.2 มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาอยู่ในทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงระดับสถานศึกษา
- 3.3 มีเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- 3.4 มีการระดับทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ
- 3.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว และชุมชนในการจัดการศึกษา
4. ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบ วิเคราะห์จากมาตรา 8(2) “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” มาตรา 9(6) “การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน...” มาตรา 12 “นอกเหนือจากรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน...” จากรายละเอียดในมาตราต่าง ๆ ดังกล่าว สามารถนำมาเป็นแนวในการกำหนดผู้รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบได้ว่าจะมีหลากหลายมากตั้งแต่พ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน สถาบันศาสนา ฯลฯ
5. แนวการจัดการศึกษาทางด้านเนื้อหาหลักสูตร จากรายละเอียดในมาตราที่ 23 มาตรา 27 และมาตรา 28 สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดหลักสูตรของการศึกษานอกระบบ ได้ดังนี้คือ
- 5.1 จากมาตรา 23 จะได้แนวเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่ควรจัดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ทักษะ คณิตศาสตร์และสถานประกอบอาชีพ
- 5.2 จากมาตรา 27 จะได้แนวทางเกี่ยวกับการกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น
- 5.3 จากมาตรา 28 จะได้แนวทางเกี่ยวกับการกำหนดให้มีหลักสูตรที่หลากหลายเหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย
6. แนวการจัดการศึกษาทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดความรู้ จากการวิเคราะห์รายละเอียดในมาตรา 24 ได้ให้แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวสำหรับการจัดการศึกษานอกระบบได้ เช่น
- 6.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
- 6.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้
- 6.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

7. การวัดประเมินผล มาตรา 26 ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการประเมินผู้เรียนซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการศึกษานอกระบบได้ คือ การประเมินจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม

8. การจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน มาตรา 25 ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬา แหล่งข้อมูล ฯลฯ และมาตรา 29 ให้ทุกองค์กรและสถาบันในชุมชน ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนให้มีการจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารเพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวปฏิบัติสำหรับการศึกษานอกระบบได้เช่นกัน การศึกษานอกระบบจะส่งเสริมให้จัดแหล่งการเรียนรู้ประเภทใดและจะจัดให้มีกิจกรรมอะไรบ้างในแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

9. การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ถึงมาตรา 51 ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีทั้งการประกันคุณภาพภายใน (โดยสถานศึกษาเอง เช่น จัดทำรายงานประจำปี) และการประกันคุณภาพภายนอก (โดยหน่วยงานภายนอก) ในรายละเอียด อาจจะเป็นเรื่องสำหรับหน่วยงานการศึกษาในระบบมาก ส่วนหน่วยงานการศึกษานอกระบบ อาจจะเป็นแนวทาง แต่ต้องปรับให้เหมาะสม เช่น แหล่งการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ อาจจะไม่มีความเหมาะสมการดำเนินงานที่ตายตัวดังเช่นการศึกษาในระบบ เพราะฉะนั้นอาจจะต้องนำมาปรับใช้

10. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ มาตรา 52 ถึงมาตรา 56 ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการผลิต การพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบได้ สถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษานอกระบบต้องมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมทั้งบุคลากรใหม่ และบุคลากรประจำการให้มีความพร้อมและพัฒนาศักยภาพ มาตรา 57 ให้มีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดการศึกษา ในส่วนนี้นับเป็นแนวทางสำหรับการศึกษานอกระบบได้เช่นเดียวกัน เพราะผู้ให้ความรู้ทางการศึกษานอกระบบมีหลากหลาย โดยเฉพาะต้องอาศัยวิทยากรในชุมชนเป็นอย่างมาก

11. การระดมทุนเพื่อการศึกษา ในมาตรา 58 ถึงมาตรา 62 ได้กล่าวถึงการระดมทุนเพื่อการศึกษาโดยทุกฝ่าย ทั้งครอบครัว องค์กรท้องถิ่น เอกชน สถาบันต่าง ๆ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพและชุมชนควรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและระดมทุนเพื่อการศึกษาในส่วนของการศึกษานอกระบบก็สามารถนำมาเป็นแนวทางได้ การศึกษานอกระบบต้องอาศัยชุมชนอย่างมาก

12. การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากการวิเคราะห์มาตรา 63 ถึงมาตรา 69 สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการศึกษานอกระบบได้โดยอาจจะมีแนวทางดังนี้คือ

12.1 มีการใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีอย่างกว้างขวางเพื่อกระจายการศึกษานอกระบบให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

12.2 มีการพัฒนาบุคลากรผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยี

12.3 มีการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแก่กลุ่มเป้าหมาย

12.4 มีการวิจัยและพัฒนา มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาและมีการจัดทำแผนและนโยบาย ทางด้านนี้

จากการวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สามารถสรุปแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบในประเด็นหลักๆ ได้ดังข้างต้น ต่อไปนี้จะขอนำเสนอในรายละเอียดในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตจากแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังนี้ (สุมาลี สังข์ศรี. 2545 : 17 – 29)

1. ความจำเป็นของการศึกษานอกระบบ

จากรายละเอียดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้แสดงให้เห็นว่าการศึกษานอกระบบ ซึ่งแต่เดิมก็มีความจำเป็นอยู่แล้วแต่คนทั่วไปยังอาจไม่ตระหนักมากนัก จะนับวันยังมีความจำเป็นมากขึ้น สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศที่จะก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นมาก มีอยู่หลายประการ จะขอยกมาเป็นตัวอย่างบางประเด็น เช่น

1) หลักการจัดการศึกษาของประเทศนั้น ยึดหลักที่ว่าต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาที่จะมีบทบาทสำหรับมากที่จะให้เกิดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตได้ ก็คือ การศึกษานอกระบบเพราะการศึกษานอกระบบจัดให้แก่คนที่พ้นวัยเรียนมาแล้วก็ได้ ให้แก่ผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วก็ได้ ให้แก่ผู้สูงอายุก็ได้ หรือจะให้แก่เด็กที่ยังไม่ถึงวัยจะเข้าโรงเรียนก็ได้

2) ให้ประชาชนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พึ่งตนเองได้ เนื่องจากสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การที่บุคคลจะปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นั้นหมายความว่า บุคคลควรต้องมีความรู้เท่าทันอยู่เสมอ การศึกษาที่จะสามารถให้ความรู้ ให้การศึกษาที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรได้ทันเหตุการณ์ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชนอยู่เสมอ โดยวิธีการที่หลากหลายก็คือการศึกษานอกระบบ

3) การให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องนั้นโดยทั่วไปแล้ว ประชาชนทั่วไปเมื่อจบจากโรงเรียนออกมาประกอบอาชีพแล้วจะไม่มีเวลาศึกษาเล่าเรียน เพราะมีภาระ

แวดล้อมมากมาย แต่ด้วยคุณลักษณะของการศึกษานอกระบบที่มีความยืดหยุ่นสามารถช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสรับการศึกษาได้

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษานอกระบบ

จากจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในมาตรา 6 และมาตรา 7 สามารถนำมากำหนดจุดมุ่งหมายหลัก ๆ ของการศึกษานอกระบบได้ดังนี้

การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ทุกพื้นฐานการศึกษา เพื่อให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตในการประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เป็นผู้มีความประพฤติ จริยธรรมอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักหน้าที่พลเมืองในระบบประชาธิปไตย รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการของการศึกษานอกระบบ

จากการวิเคราะห์หลักการในการจัดการศึกษาในมาตราต่าง ๆ สามารถเสนอหลักการของการจัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติควรจะมีดังต่อไปนี้

- 1) จัดการศึกษานอกระบบให้มุ่งส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต คือ ให้บุคลากรทุกเพศทุกวัย สามารถรับการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องที่เขาต้องการ ได้ตลอดทุกช่วงชีวิต
- 2) ยึดหลักความเสมอภาคให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษานอกระบบอย่างเท่าเทียมกัน
- 3) ยึดหลักความครอบคลุมทั่วถึง ควรจัดการศึกษานอกระบบให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้อยู่ห่างไกล
- 4) สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การจัดการศึกษานอกระบบควรยึดกลุ่มเป้าหมาย สำคัญจะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- 5) มีความยืดหยุ่น การศึกษานอกระบบควรจะมีมีความยืดหยุ่นในเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ ในเรื่องหลักสูตรระยะเวลาเรียน วิธีเรียน และสถานที่เรียน
- 6) ความผสมกลมกลืน การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ ควรจัดให้ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตของประชาชนไม่ให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกยากลำบากในการเข้ารับการการศึกษา

7) จัดการศึกษาให้เข้าถึงได้ง่าย ให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

8) จัดการศึกษาให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ มีบริการการศึกษาอยู่เสมอเมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมเมื่อใดก็เรียนรู้ได้

ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันศาสนา และชุมชน

4. การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติการบริหารจัดการการศึกษาทุกประเภทเน้นการกระจายอำนาจจากหน่วยงานในส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาอยู่ในทุกระดับ ในส่วนกลางมีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รับผิดชอบจากส่วนกลางระดับต่อไปคือ ระดับ เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานภายในจังหวัด (เขตพื้นที่การศึกษาหนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วย อำเภอ หลายอำเภอ) จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การศึกษาประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับเขตฯ ระดับถัดจากเขตฯ ลงไปคือ สถานศึกษาประเภทต่าง ๆ สถานศึกษาจะอยู่ภายในแต่ละชุมชน

จากหลักการกระจายอำนาจดังกล่าวนี้ ทางด้านการศึกษานอกระบบก็สามารถเน้นการกระจายอำนาจได้เช่นกัน โดยอาจจะมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบอยู่ในกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหรือในระดับชาติ ส่วนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรมีหน่วยประสานงาน การศึกษานอกระบบอยู่ในระดับนั้นด้วย จากระดับเขตพื้นที่จึงลงไปสู่การจัดการศึกษาของแต่ละชุมชน ซึ่งอาจเป็นรูปของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานศึกษานอกระบบ และแหล่งการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ หน่วยงานในระดับกระทรวงจะกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหาร บุคลากรและการบริหารทั่วไปให้แก่หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาหรือแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบ

จากหลักการโดยทั่วไปของการศึกษานอกระบบนั้นหน่วยงานผู้จัดการศึกษานอกระบบมิได้จำกัด อยู่เพียงแค่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเท่านั้น ดังเช่น การศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการจัด กิจกรรม การศึกษานอกระบบจะมีความหลากหลาย อาจจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลที่มีหน้าที่ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ของประชาชน หน่วยงานเอกชน องค์กรท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ เป็นต้น

หลักการดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดหลักการจัดการศึกษาข้อหนึ่งในมาตรา 8 ไว้ว่า ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและในมาตรา 9 ได้กล่าวถึงรายละเอียดในส่วนของการมีส่วนร่วมว่า เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น

จากหลักการและมาตรการดังกล่าวอาจเสนอแนะได้ว่า หน่วยผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ จะประกอบไปด้วย หน่วยงานที่หลากหลายทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการศึกษานอกระบบเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่มาก คือ มากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ และมีความแตกต่างหลากหลาย เพื่อเสนอความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นหน่วยงานผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบจึงต้องมีมากมายหลากหลายไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ควรจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษานอกระบบโดยตรงหนึ่ง หน่วยงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักทางด้านนี้ ซึ่งอาจจะมีหน่วยงานเครือข่ายและสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ลงไปถึงพื้นที่ทั่วประเทศ ถ้าพิจารณาหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบแล้วอาจจะจัดได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบโดยตรงหรือหน่วยงานหลักอาจจะมีเพียง หน่วยงานเดียว
2. หน่วยงานหรือองค์กรหรือกลุ่มที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเป็นงานเสริม คือ หน่วยงานหรือองค์กรเหล่านี้มิได้มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยตรง หน้าที่ของเขาอาจจะทำงานอื่น เช่น ส่งเสริมในเรื่องการเกษตร เรื่องสุขภาพอนามัย หรือเป็นสถาบันทางศาสนา หรือเป็นสถานประกอบการ ฯลฯ เพราะฉะนั้นหน้าที่ของเขามีจัดการศึกษาโดยตรงแต่เขาอาจจะจัดบริการให้ความรู้แก่ประชาชน ในเรื่องที่เขาเชี่ยวชาญเพิ่มไปจากหน้าที่หลักของเขาด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นหน่วยงานเหล่านี้อาจมีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบในชุมชน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาเน้นให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมมาก

นอกจากนั้นก็ยังส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือครอบครัวร่วมจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวด้วย ซึ่งในประเด็นนี้การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสามารถปฏิบัติตามมาตรการนี้ได้ อันที่จริงหน่วยงานการศึกษานอกระบบเคยใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกันนี้ ประสบผลสำเร็จมาแล้ว กล่าวคือ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติได้ ส่งเสริมให้ลูกสอนพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือให้เพื่อนบ้านสอนเพื่อนบ้านที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าจะให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ให้ความรู้ให้การศึกษาแก่ลูกหลานก็ย่อมทำได้เช่นกันทั้งนี้ต้องมีการให้

ความรู้ให้การอบรมแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง หน่วยงานที่จะทำหน้าที่นี้ ควรจะเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบหรือหน่วยงานกลางนั่นเอง

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานผู้จัดการศึกษานอกระบบ

จากแนวทางจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ อาจมีภาระหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทต่าง ๆ ทั้งการศึกษาสามัญ การศึกษาวิชาชีพ และการให้ความรู้ทั่วไป (ตามข้อ 5) ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย การศึกษานอกระบบทุกเพศ ทุกวัย ทุกพื้นที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ประกอบด้วยทั้งหน่วยงานหลัก (หรือหน่วยงานกลาง) และหน่วยงานที่มีการศึกษานอกระบบเป็นงานเสริม

2. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทต่าง ๆ แก่กลุ่มเป้าหมาย

3. สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดการศึกษานอกระบบ การสนับสนุนนี้อาจจะทำได้หลายลักษณะ เช่น สนับสนุนด้วยการส่งวิทยากรไปช่วยสนับสนุนด้านการเงิน สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น

4. ช่วยให้ความรู้ ให้การฝึกอบรมให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบแก่หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคล ซึ่งมีความรู้ประสบการณ์แต่ยังไม่คุ้นเคยกับการศึกษานอกระบบ เช่น องค์กรเอกชน แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

6. กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบ

จากหลักการของการศึกษานอกระบบ การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มุ่งจัดบริการให้แก่ประชากรทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกพื้นฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เมื่อพิจารณารายละเอียดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติช่วงอายุ ให้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากหลักการดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบ ก็ควรจะเป็นบุคคลทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาส ผู้ที่พลาดโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้ที่ต้องการได้รับการศึกษาต่อเนื่องหลังจากพ้นวัยเรียนมาแล้ว โดยไม่มีข้อจำกัดด้านอาชีพ ด้านพื้นฐานการศึกษา ด้านความสนใจ ด้านสถานะทางสังคม ที่อยู่อาศัย ฯลฯ เพราะฉะนั้นอาจสรุป กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบ ถ้าพิจารณาตามช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตได้ดังนี้

6.1 กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน

6.2 กลุ่มผู้อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสที่จะได้รับศึกษาในระบบโรงเรียน

6.3 กลุ่มผู้ที่พ้นวัยเรียนมาแล้วหรือกลุ่มวัยแรงงาน

6.4 กลุ่มวัยสูงอายุ

กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ มิเพียงจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของกลุ่มอายุ แต่จะมีความแตกต่างหลากหลายมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่อยู่อาศัย จะครอบคลุมทั้งผู้ที่อยู่ในเมืองและในชนบท หลากหลายในแง่สาขาอาชีพ การศึกษานอกระบบจะจัดให้บุคคลทุกกลุ่มอาชีพ เช่น เกษตรกร ชาวประมง แรงงานรับจ้างทั่วไป ราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น หลากหลายในแง่พื้นฐานการศึกษา จะมีทั้งผู้ที่ไม่จบการศึกษาพื้นฐานผู้ที่จบการศึกษาพื้นฐาน และผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่านั้น จะครอบคลุมทั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มประสบปัญหา กลุ่มด้อยโอกาสต่าง ๆ ถ้าจะรวมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดของผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งการศึกษานอกระบบจะให้บริการแล้วจะมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดของประเทศ

7. เนื้อหาหลักสูตรหรือสิ่งที่จะให้ประชาชนได้เรียนรู้ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

เมื่อพิจารณาเนื้อหาความรู้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้ว พบว่าล้วนเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เพราะเป็นความรู้ทั้งในเรื่องเกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคมสิ่งแวดล้อม เรื่องของประเทศชาติ ทำให้บุคคลได้เข้าใจตนเอง เข้าใจชุมชน สิ่งแวดล้อมประเทศชาติ ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองให้ สอดคล้องกับสภาพของสังคม สิ่งแวดล้อมประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติ

ความเป็นมาของสังคมไทย ซึ่งทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ได้เห็นตัวอย่างของความเข้มแข็ง ความสามัคคี ความมุ่งมั่นในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นุชนรุ่นหลัง นอกจากนี้ยังให้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคมโลกให้ประชาชนได้เรียนรู้ว่าประเทศชาติอื่น ๆ ในสังคมโลกเขามีความเป็นไปอย่างไร อะไรเป็น ตัวอย่างที่ดีที่เราจะนำมาเป็นตัวอย่างนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติเราได้บ้าง นอกจากนี้ยังเน้นให้เรียนรู้ทักษะในการติดต่อสื่อสารคือ ภาษา ทักษะในการ คิดคำนวณ ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นทั้งในการดำเนินชีวิตในการ ประกอบอาชีพนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพและจะมีผลกระทบไปถึงสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ด้วย

เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า เนื้อหาของสิ่งที่จะเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น สามารถนำมาเป็นกรอบของเนื้อหาหลักสูตรของการศึกษาได้ทุกประเภท รวมทั้งการศึกษานอกระบบด้วย ดังนั้นเนื้อหาหลักที่จะที่นำมาจัดบริการแก่กลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน คือ เนื้อหาทั้ง 5 ประเด็นหลักดังกล่าวข้างต้น เพียงแต่ความเข้มข้นของเนื้อหาความรู้บางเรื่องอาจจะแตกต่างกันไป ตามสภาพของกลุ่มเป้าหมาย เช่นในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพราะกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบมีพื้นฐานความรู้หลายระดับ บางกลุ่มห่างไกลจากการศึกษาการเรียนรู้ไปนาน เพราะฉะนั้นเนื้อหาที่ให้อาจจะมีความยากง่าย ความลึกซึ่งต่างกันไปในหลายระดับ โดยพิจารณาจากกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก หรือความรู้ทางด้านวิชาชีพควรจะต้องพิจารณาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สภาพของท้องถิ่นของสังคมและให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานที่จะรองรับ

8. ประเภทของกิจกรรม

จากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เนื้อหาหลักสูตรที่ต้องการให้ประชาชนได้เรียนรู้ (เพื่อที่จะสามารถพัฒนาตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมได้) และรายละเอียดในด้านอื่น ๆ ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติประกอบกันแล้วสามารถให้ข้อเสนอแนะได้ว่า ประเภทกิจกรรมที่การศึกษานอกระบบจะรับผิดชอบจัดบริการให้แก่ประชาชน อาจจะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

(1) การให้ความรู้จะเป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิตหรือวิชาสามัญ ซึ่งจะครอบคลุมความรู้และ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา (ภาษาไทยเป็นหลัก อาจจะมีภาษาต่างประเทศ บ้าง) สำหรับการติดต่อสื่อสารวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประวัติศาสตร์ไทย การเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมโลก ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

(2) การให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สังคมและตลาดแรงงาน

(3) ความรู้ทั่วไป เป็นความรู้ที่จะช่วยเสริมหรือพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นการทำงานร่วมกัน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ข่าวสารด้านการประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง สุขภาพ ความเป็นอยู่ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

9. วิธีการถ่ายทอดความรู้

ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะในมาตรา 24 ได้ให้แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการถ่ายทอดความรู้ทางการศึกษานอกระบบได้เป็นอย่างดี และเอื้อต่อการศึกษานอกระบบอีกด้วย แนวทางดังกล่าวคือ

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเรียนรู้ ผู้สอนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

(7) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ประสานกับทุกฝ่ายในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

แนวทางทุกข้อสามารถใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะธรรมชาติและวิธีการในการจัด การศึกษานอกระบบได้ยึดหลักการดังกล่าวอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษานอกระบบไม่ว่าจะให้ความรู้ในด้านใด โดยใช้วิธีการสอนแบบใด ควรจะยึดหลักการดังกล่าว เพราะหลักการดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความพร้อมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลจะเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ ประยุกต์ใช้ความรู้ได้ และที่สำคัญจะเป็นผู้รู้วิธีแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

10. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษา การศึกษามีขอบบาทหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาเท่านั้น แต่ทุกฝ่ายตั้งแต่ครอบครัว ไปจนถึงชุมชนจะต้องร่วมมือดังที่ระบุไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

ในมาตราที่ 9 (10) (หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ) ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

ในมาตรา 14 ระบุว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับ สิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล รับผิดชอบ

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

ในมาตรา 58(2) ระบุว่า ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและ ทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมกับการใช้จ่ายทางการศึกษาตามเหมาะสม และความจำเป็น

จากรายละเอียดการมีส่วนร่วมในมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ ของทุกคนทุกฝ่ายตั้งแต่ครอบครัวมาถึงชุมชน การจัดการศึกษานอกระบบก็เช่นเดียวกัน ทุกฝ่ายจะต้องมี ส่วนร่วมซึ่งบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายอาจแยกได้เป็น 2 บทบาทหลักคือ

1. เป็นผู้จัดการศึกษาเอง โดยจัดการศึกษาการให้ความรู้ในลักษณะที่หน่วยงาน หรือ องค์กร หรือกลุ่ม หรือตัวท่านเองมีความถนัด อาจจะทำโดยลำพังหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดการศึกษา การสนับสนุนการดำเนินการศึกษา คือสนับสนุนให้หน่วยงานองค์กรหรือบุคคลอื่นจัดการศึกษา การสนับสนุนกระทำได้หลายแบบ เช่น สนับสนุนในด้านของบุคลากร อาคาร สถานที่ สื่อการอ่านวย ความสะดวกต่างๆ และเงินทุน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต จะต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น ชุมชนและประชาชน

ทุกฝ่ายต้องร่วม วางแผน ร่วมจัด ร่วมระดมทรัพยากร ร่วมประเมินผล จะต้องมีการประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุน กันทุกรูปแบบ ควรมีการประสานกันทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง การประสานงานในแนวนอนเป็น การประสานระหว่างหน่วยงานองค์กร ชุมชนในระดับเดียวกัน ส่วนการประสานงานในแนวตั้งเป็น การประสานระหว่างระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น

11. พ่อแม่ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษานอกระบบ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 ระบุว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจน ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นมีสิทธิ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

- (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

จากรายละเอียดในทั้งสามมาตราข้างต้น จะพบว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้สิทธิ แก่บิดา มารดา ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานด้วยตนเองหรือจะส่งไปศึกษา ยังสถานศึกษา โดยรัฐจะช่วยสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษแก่บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล และให้เงินอุดหนุนตลอดจนมีการลดหย่อนภาษีให้

แนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาในภาพรวมทั้งหมด คือ สำหรับการศึกษายุคประเภทไม่ว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือ การศึกษาตามอัธยาศัย

จากการวิเคราะห์แนวทางดังกล่าวทำให้เห็นช่องทางสำหรับกิจกรรมการศึกษานอกระบบได้ว่า สิ่งที่การศึกษานอกระบบจะมีส่วนช่วยให้พระราชบัญญัติฉบับนี้บรรลุผลได้ก็คือ การจัดการศึกษาให้ความรู้ แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง กลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองก็ถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบอยู่แล้ว เพราะถือว่าเป็นประชากรที่อยู่นอกระบบโรงเรียนกลุ่มหนึ่ง แต่เดิมการให้ความรู้

แก่กลุ่มนี้จะคล้ายกับกลุ่มอื่นๆ คือจะให้ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตประจำวัน และความรู้ในวิชาสามัญเพื่อจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือแสวงหาความรู้ต่อไป

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้ กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จะจัดแก่กลุ่มเป้าหมายนี้ต้องเปลี่ยนแนวใหม่คงต้องจัดเป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง และกิจกรรม ที่จัดให้นี้จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กโดยเฉพาะด้านการศึกษา ตั้งแต่เด็กอยู่ในท้องแม่ จนเข้าสู่วัยเรียน ดังนั้นกิจกรรมย่อยๆ ที่อาจจัดให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้แก่

- การรักษาสุขภาพของแม่ระหว่างตั้งครรภ์ ซึ่งรวมทั้งการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน
 - การเตรียมตัวคลอด
 - การดูแลทารกเมื่อคลอดใหม่
 - การให้การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแต่ละช่วงอายุ เช่น 0-1 ปี 1-2 ปี 2-3 ปี
 - การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (กรณีพ่อแม่จะจัดการศึกษาให้เอง)
- หน่วยงานที่จะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบในเนื้อหาดังกล่าวแก่ผู้ปกครอง จะต้องเป็นความร่วมมือของหลาย ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องใช้วิธีการให้ความรู้ที่หลากหลาย (ดังรายละเอียดในหัวข้อ วิธีการถ่ายทอดความรู้ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน)

12. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

ในมาตรา 25 ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

จากรายละเอียดในมาตรา 25 ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการศึกษานอกระบบจะสามารถเข้ามามีบทบาทได้มากในการส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ฯลฯ ล้วนเป็นแหล่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในลักษณะของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บทบาทของหน่วยงานหลักทางด้านการศึกษาอกระบบ ก็คือจะต้องพยายามสนับสนุนให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นร่วมกันจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ขึ้นภายในชุมชนและจะต้องส่งเสริมให้ แหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ สามารถให้บริการการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตาม

อัยยาศัยแก่ประชาชนให้ได้ อาจจะต้องมีการฝึกอบรมประชาชนเกี่ยวกับแนวทางในการจัดตั้งและ ขอบเขตของบริการ มีการให้ความรู้ แก่บุคลากรหรือเจ้าของการศึกษานอกระบบหรือการศึกษา ตามอัยยาศัย มีการเสนอแนะแนวทางในการจัด กิจกรรมเพื่อให้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเหล่านี้ สามารถบริการการศึกษาให้แก่ประชาชน ได้ตลอดเวลา ทุกโอกาสที่เขาต้องการเรียนรู้

นอกจากนั้นยังควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากระดับอำเภอ ไปยังระดับ ตำบล และ หมู่บ้าน แหล่งการเรียนรู้ในหมู่บ้านเป็นเครือข่ายของห้องสมุดระดับอำเภอให้มีศูนย์ กีฬาและนันทนาการ ในหมู่บ้าน มีสวนสาธารณะ มีสวนสมุนไพร มีโบราณสถานในหมู่บ้าน เป็นต้น

13. การวัดผลประเมินผลและการประกันคุณภาพ

ในมาตรา 26 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่าให้สถานศึกษา จัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของ แต่ละระดับและรูปแบบศึกษา

พระราชบัญญัติได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการประเมินเป็นไปตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ในส่วนของการศึกษานอกระบบนั้นการประเมินผลค่อนข้าง จะมีความยืดหยุ่น อยู่แล้วคือประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ประเมินการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มิได้ประเมินการสอบได้สอบตกหรือประเมินเพื่อการแข่งขัน ซึ่งก็สามารถทำได้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาเพราะกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบนั้น แตกต่างจากนักเรียนในระบบโรงเรียนมาก ดังนั้นจึงใช้วิธีการประเมินเช่นเดียวกับในระบบ โรงเรียนไม่ได้

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ระบุให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับให้มีการประกัน คุณภาพภายในและภายนอก จากแนวทางตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนของการศึกษานอกระบบ หน่วยงานใดหรือ องค์กรใดที่สามารถจัดการศึกษานอกระบบได้ชัดเจนพอสมควรแล้ว ก็อาจจะ ทำการประกันคุณภาพได้เพื่อ จะได้ทราบว่าการทำงานของตนได้มาตรฐานแล้วหรือไม่ ยังมี สิ่งใดที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

14. การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่มาตรา 63 ถึงมาตรา 69 ได้แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลได้ ส่งเสริมให้นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัยยาศัยอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการผลิตและการพัฒนา

สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภท ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษามีการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการวิจัยพัฒนาในเรื่องนี้ มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอโยบาย แผนส่งเสริมและประสานการวิจัย ตลอดจนการประเมินคุณภาพ

จากรายละเอียดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษาแต่ละประเภทอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของการศึกษานอกระบบนั้น โดยธรรมชาติของการศึกษาประเภทนี้มีความยืดหยุ่นอยู่มาก เพราะฉะนั้นการเผยแพร่เนื้อหาความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายโดยใช้สื่อที่หลากหลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มาก และยิ่งจะช่วยให้การศึกษานอกระบบสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้สื่อที่หลากหลายได้กว้างขวางและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ส่วนประเภทของสื่อเทคโนโลยีที่จะเลือกใช้นั้นอาจจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของชุมชนแต่ละแห่ง อาจมีการใช้สื่อได้หลายประเภท หลายรูปแบบเพื่อจะช่วยให้กิจกรรมการศึกษานอกระบบเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วถึงที่สุด

3. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล

1. แนวคิดและปรัชญาการศึกษาทางไกลของการศึกษานอกโรงเรียน

ปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น การที่ผู้ใดจะคิดเป็นหรือไม่นั้น ไม่มีผู้ใดทราบได้ นอกจากตัวของบุคคลนั่นเอง เพราะเป็นนามธรรมเป็นความรู้ลึกซึ้งของแต่ละบุคคล ดังนั้นการศึกษาผู้ใหญ่จะให้การศึกษาไปสู่ความคิดเป็นโดยอาศัยพื้นฐานจากการตัดสินใจ ด้วยข้อมูล 3 ทางมาประกอบการคิด (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2535 : 2) คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง จะต้องทราบถึงความถนัด ทักษะ ประสบการณ์ ความต้องการ ความสนใจ นิสัย ความเข้มแข็งอดทน ฯลฯ ของตนเองว่าเป็นอย่างไร

2. ความรู้ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม จะต้องทราบถึงประชาชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา กาลเวลา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของสังคม ฯลฯ นั้นว่าเป็นอย่างไร

3. ความรู้ด้านวิชาการ ที่นำมาใช้มีหลักการ กระบวนการและวิธีการดำเนินการอย่างไร จะใช้วิธีการอื่นมาผสมผสานอย่างไรจึงจะประสพผลดี

ในการคิด ให้นำเอาหลักการทั้งสามมาประมวลทำการวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย เอาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ตนพอใจแล้วจึงตัดสินใจ

การจัดการศึกษาเพื่อฝึกให้คนคิดเป็น อาจทำได้โดยการศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของตนในอดีต การนำเอาปัญหาปัจจุบันที่พบนำมาเปรียบและลองแก้ในชั้น การนำเอาปัญหาที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตมาลองคิดและลองแก้ หรือจะนำวิธีการทั้งสามมาลองใช้ผสมกันคือ คิดทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

2. วัตถุประสงค์

การจัดการศึกษาวิธีเรียนทางไกล มีวัตถุประสงค์ในการจัดดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2535 : 5)

2.1 เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนทางไกลในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่ด้อยพลาน หรือขาดโอกาสทางการศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

2.2 เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ และยกระดับการศึกษาของประชาชน

2.3 เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

2.4 เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

3. หลักการ

การจัดการศึกษาทางไกล มีหลักในการจัดดังต่อไปนี้ (อุษา เทียนทอง. 2530 : 12)

3.1 เป็นการจัดวิธีเรียนทางไกลโดยใช้สื่อประสมในการเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเอกสาร วิทยู และโสตทัศนอุปกรณ์ และการสื่อสารทางระบบไปรษณีย์ รวมทั้งการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยมี ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานให้เกิดกิจกรรมกลุ่ม การจัดวิทยากรสอนเสริม รวมทั้งการจัดสื่อประกอบต่างๆ เช่น เอกสารเสริม แบบฝึกหัด และสมุดกิจกรรม เทป วีดีโอ การจัดศูนย์การเรียน ตลอดจนแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

3.2 วิธีเรียนทางไกล เป็นวิธีการเรียนแบบระบบเปิด คือ เปิดให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนทุกสถานที่และทุกเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ทั่วไป

3.3 วิธีเรียนทางไกล เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง คือ ให้ผู้เรียนวางแผนและเรียนด้วยตนเองโดยใช้สื่อประสม

4. วิธีเรียนทางไกล

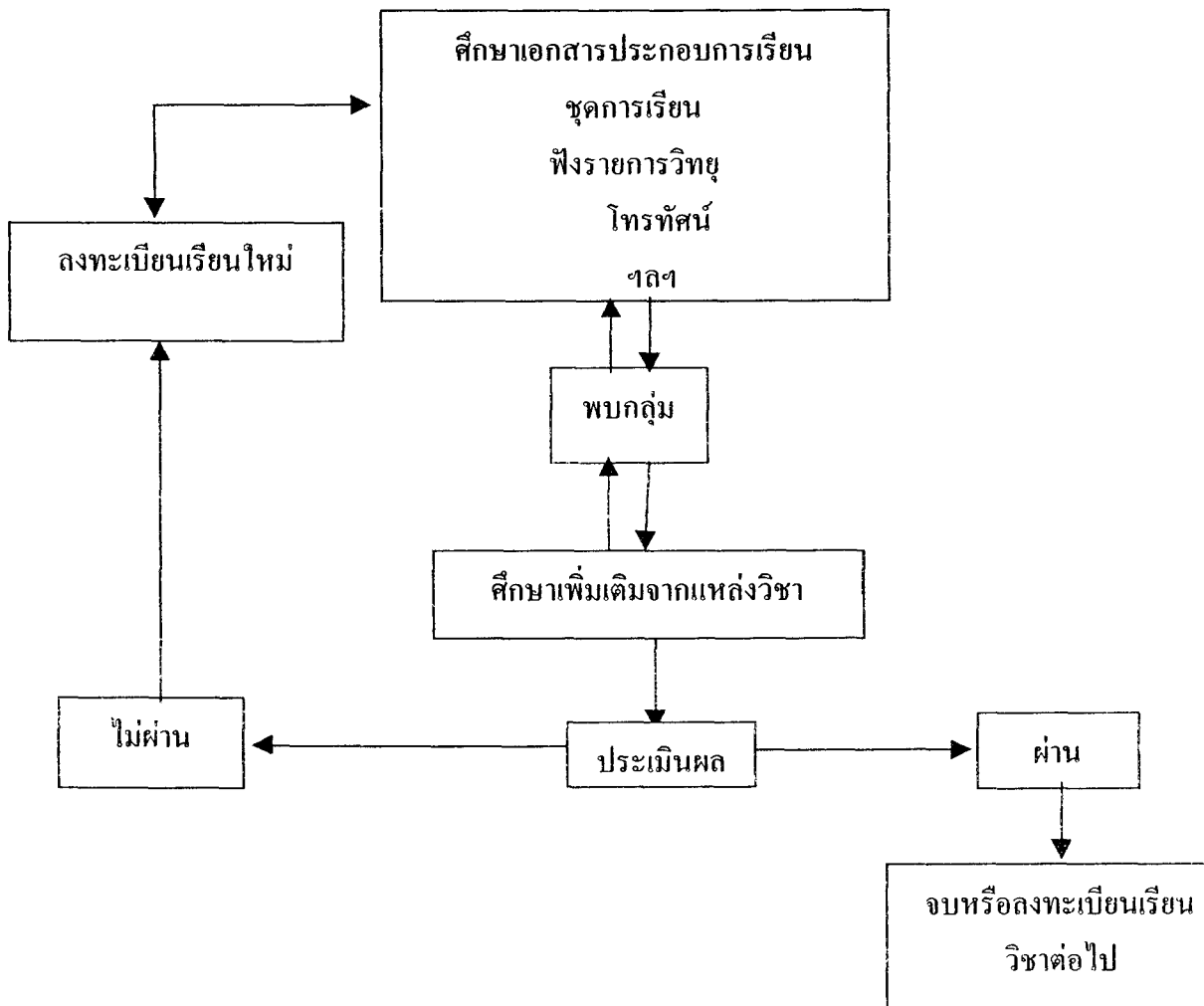
การเรียนทางไกล เป็นวิธีที่เหมาะสมแก่ผู้ที่มีภารกิจมาก หรืออยู่ในชนบทห่างไกลซึ่งไม่สามารถเรียนแบบในชั้นเรียนได้ โดยผู้เรียนขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และลงทะเบียนที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาตำราแบบเรียน เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งรับฟังบทเรียนทางวิทยุ ควบคู่กัน นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามที่กำหนด เพื่อทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้

วิธีเรียนทางไกลมีหลักการดังต่อไปนี้

1. เป็นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุและการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยมีครูประจำศูนย์การเรียน เป็นผู้ประสานในการจัดกิจกรรมกลุ่ม วิทยากรสอนเสริม รวมทั้งสื่อประกอบต่าง ๆ เช่น เอกสารเสริม แบบฝึกหัด และสมุดกิจกรรม เทปคาสเซต วีดีโอเทป ศูนย์การเรียน ตลอดจนแหล่งวิทยากรต่าง ๆ

2. เป็นการเรียนแบบระบบเปิด คือ ผู้เรียนจะสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึง คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียน และส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ โดยไม่มีข้อจำกัด เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองคือ ให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนและวิธีเรียนด้วยตนเอง โดยใช้สื่อประสม

5. การเรียนการสอน
 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนทางไกล

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนทางไกล

ที่มา : (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2535 : 4)

4. บทบาทและหน้าที่ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

4.1 บทบาทของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด แต่มีเวลาพบกับผู้เรียนน้อยในภาคเรียนหนึ่ง ๆ จะพบกับผู้เรียนประมาณ 18 ครั้ง ครูประจำกลุ่มจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยมีบทบาทดังนี้

1. การแนะนำให้คำปรึกษา ครูประจำกลุ่มต้องเป็นที่พึ่งของผู้เรียน เวลาที่ผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาของบทเรียน ครูประจำกลุ่มจะต้องให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางแก้ปัญหาการเรียนให้ผู้เรียนได้

2. การอำนวยความสะดวก ครูประจำกลุ่มต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้คิดอย่างอิสระ ช่วยสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์การเรียนของผู้เรียน

3. การส่งเสริมสนับสนุน ครูประจำกลุ่มต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้คิดอย่างอิสระ ช่วยสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์การเรียนของผู้เรียน

4. การสร้างขวัญและกำลังใจครูประจำกลุ่มต้องให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เจตคติ ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันที ครูประจำกลุ่มต้องรู้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้อันใหญ่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องการคำชมมากกว่าการตำหนิ

4.2 หน้าที่ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมได้กำหนดหน้าที่ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 61-63)

2.1 ประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา

2.2 ดำเนินการแนะแนวทางการศึกษาให้นักศึกษาทราบก่อนลงทะเบียน ระหว่างเรียนและ ก่อนจบหลักสูตร

2.3 ทำการปฐมนิเทศและการปัจฉิมนิเทศในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ

2.4 เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการพบกลุ่ม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนเสริม และการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

2.5 เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.6 มีส่วนร่วมในการบริการทางวิชาการ โดยการผลิตสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.7 เป็นผู้ประสานงานกับผู้รู้ วิทยากร แหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และอื่น ๆ ในชุมชน เกิดความคล่องตัวในการเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมการเรียน

2.8 เป็นผู้วัดผลประเมินผลการเรียนของนักศึกษา โดยวัดผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน

2.9 เป็นผู้รายงานผลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

3. คุณสมบัติของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

3.1 มีพื้นความรู้จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ

3.2 ผ่านการอบรมการเป็นครูประจำกลุ่มจากสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3.3 กรณีเป็นข้าราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด

จากบทบาท หน้าที่และคุณสมบัติครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ครูประจำกลุ่มต้องทำหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้คำปรึกษาแนะนำในการศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ในลักษณะสื่อประสม ให้ความรู้ความเข้าใจช่วยแก้ปัญหาทางการเรียน โดยการเชิญผู้รู้เฉพาะสาขามาให้ความรู้เพิ่มเติม หรือแนะนำให้ไปศึกษาหาความรู้จากผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ แหล่งวิทยากรต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาให้ความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ตามหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนเป็นเทคนิค เป็นการจัดการตามลำดับขั้นตอน ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนควรดำเนินการ (อรุณรักษ์ พ่วงผล และคณะ. 2538 : 7) คือ

1. จัดวางแผนดำเนินการ ผู้สอนต้องวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งระบบร่วมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สภาพของชุมชน วัฒนธรรม ทรัพยากร แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น และแผนพัฒนาระดับจังหวัด

2. จัดทำแผนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนต้องจัดทำแผนการสอนล่วงหน้าเป็นรายภาค ควรมีรายละเอียดดังนี้ ลำดับที่ สัปดาห์ที่สอน หัวเรื่องและชื่อเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อที่ใช้ การประเมินผล

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการเรียนและติดตาม กระบวนการเรียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการศึกษาด้วยตนเองในลักษณะกระบวนการกลุ่ม ทั้งนี้ควรคำนึงถึง ความสนใจ ความต้องการ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สภาพปัญหา สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ค่านิยมท้องถิ่นและอื่นๆ ให้สอดคล้องเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน

4. จัดประเมินผลการเรียนรู้ ในการวางแผนการประเมินผลการเรียนร่วมกับผู้เรียน ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลของหลักสูตร

5. แนะนำให้คำปรึกษา ทั้งในด้านวิชาการ ส่วนตัวและอาชีพ

6. ติดต่อประสานงาน โดยติดต่อประสานงานกับผู้บริหาร ผู้เรียน ชุมชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตาม ความต้องการของผู้เรียน และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตาม จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ส่งผลให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณภาพชีวิตและหน้าที่การงานเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาสังคม ครูประจำกลุ่มจะต้องเตรียมตัววางแผนดำเนินการ คือ

1. ขั้นเตรียมการก่อนเรียน

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

- ความต้องการของผู้เรียน และสภาพปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนสภาพแวดล้อม
- ความพร้อมของผู้เรียน
- ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ของผู้เรียน

1.2 ศึกษาหลักสูตร

- เพื่อรู้หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาที่เรียนตามหลักสูตร การประเมินผลการเรียน

และการจบหลักสูตร

- ประโยชน์จากการเรียน การนำไปใช้ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน

1.3 การวางแผนการเรียนการสอน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมต่าง ๆ

- สถานที่ และวันเวลา
- สื่อการเรียน ทั้งที่เป็นสื่อพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ตลอดจนสื่อบุคคลแหล่งความรู้

ต่าง ๆ ที่ต้องวางแผนเตรียมการให้พร้อมเหมาะสมกับผู้เรียน

- บรรยากาศการเรียน ความเป็นกันเองระหว่างครูกับผู้เรียนจะทำให้เกิดความไว้วางใจกัน และผู้เรียนเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน

2. ระหว่างการเรียนการสอน

2.1 เน้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองจากสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้เข้าใจเรื่องราวที่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมตามภาวะเหตุการณ์ที่เป็นจริง

2.2 ติดตามศึกษาความก้าวหน้าในการเรียน ทั้งความรู้ความคิดเห็นและการปฏิบัติตน เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลังเรียน

3.1 จัดประเมินผลการเรียน ให้สอดคล้องกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาด้านสังคม ความเป็นอยู่ ความก้าวหน้าในงานอาชีพ เพื่อสนองความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชน และให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน จากการประเมินผลการเรียนทั้งระบบ และเป็นแนวทาง พัฒนาหลักสูตรต่อไป

ในการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการให้แก่ผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มตลอดภาคเรียนทั้ง 20 สัปดาห์ สัปดาห์แรกของภาคเรียนจะดำเนินการปฐมนิเทศ แนะนำการเรียน สัปดาห์สุดท้ายของ ภาคเรียนเป็นการสอบวัดผลปลายภาคเรียน และทุกสัปดาห์ระหว่างภาคเรียนเป็นการพบกลุ่มซึ่งครูผู้สอน ต้องเตรียมการไว้ดังนี้

- กำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- เตรียมประเด็นคำถามที่จะให้ผู้เรียนอภิปราย
- เตรียมสรุปเสริมความรู้ให้ตามประเด็นที่ตั้งไว้
- เตรียมวิธีการประเมินผลแต่ละกิจกรรมที่ปฏิบัติ
- เตรียมกิจกรรมต่อเนื่องที่จะให้ผู้เรียนไปปฏิบัติระหว่างสัปดาห์ จนกว่าจะมาพบ

กลุ่มครั้งต่อไป

จากการอบรมทางไกลตาม โครงการพัฒนาครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดบทบาท และหน้าที่ของครู ครูจะต้องทำงานในหลายบทบาท ทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา โดย ตอบสนองความต้องการของชุมชน ทั้งเป็นงานการศึกษานอกระบบโดยตรง และทำงานในลักษณะ การสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตบูรณาการผลการเรียนรู้ และนำไปสู่ การศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครู การศึกษานอกโรงเรียนจึงมีบทบาทเป็นทั้งครูวิชาชีพครู และครูวิชาชีพชีวิตควบคู่กัน ดังนั้นครู การศึกษานอกโรงเรียน จึงควรมีหน้าที่ดังนี้ (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่อง สิรินคร.

1. เป็นผู้ประสานส่งเสริมและเผยแพร่การจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ภายใต้หลักการให้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ภายใต้หลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. เป็นผู้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่นในสังคม

นอกจากนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ยังมีหน้าที่คอยดูแลช่วยเหลือผู้เรียน วางแผนการทำกิจกรรมและคอยติดตามควบคุมดูแลผลการปฏิบัติ ตามรายละเอียดในทุกกิจกรรม ทำการวัดผลประเมินผลการเรียนทั้งในระหว่างเรียนและปลายภาคเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ล้วนแต่มี บทบาทหน้าที่ ที่จะร่วมกันสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน และชุมชน

5. บทบาทภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียน

ครูการศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการประสานและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยดำเนินการตามพันธกิจและจุดเน้นของงานการศึกษานอกโรงเรียน และดำเนินการร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต ในรูปแบบการทำงานเป็นทีมหรือดำเนินการด้วยตนเอง ตลอดจนร่วมมือดำเนินการกับพันธมิตรเครือข่ายในพื้นที่

แต่ทั้งนี้ สถานศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน มีความหลากหลายในด้านจุดเน้นของภารกิจ และมีความแตกต่างในด้านพื้นที่ เช่น ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ฯลฯ ดังนั้นบทบาทภารกิจของครูการศึกษานอกโรงเรียนตามที่ได้กำหนดแนวทางในภาพรวมกว้าง ๆ ไว้นี้ สถานศึกษาสามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมได้ แต่ต้องไม่ทำให้ครูการศึกษานอกโรงเรียนเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่หลักไป

บทบาทและพันธกิจ

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนได้กำหนดพันธกิจงานการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งครูการศึกษาออกโรงเรียนจะต้องดำเนินการตามพันธกิจดังนี้

1. การศึกษาออกระบบ

1.1 ส่งเสริมการรู้หนังสือ เป็นการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ไม่รู้หนังสือ ให้มีทักษะทั้งด้านการพูด ฟัง อ่านออก เขียนได้ รวมทั้งคิดเลขเป็น และมีความตระหนักถึงการแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1.1.1 จัดทำข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ

1.1.2 จัดหาสื่อในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

1.1.3 จัดกิจกรรมให้ผู้ไม่รู้หนังสือ

1.1.4 ประเมินผลการจัด

1.2 การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่มีรูปแบบและหลักสูตร การศึกษาที่ออกแบบให้สามารถตอบสนองตามความต้องการและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอนและหลักสูตรต่าง ๆ ของสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

1.2.2 จัดทำข้อมูลชุมชนเพื่อจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและระบุความต้องการการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจะให้บริการ

1.2.3 จัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล และแยกเสนอของงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน รวมทั้งเสนอเข้าแผนปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ/เขต

1.2.4 จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้และจัดการกระจาย หมุนเวียนการให้บริการสื่อต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.2.5 ดำเนินงานธุรการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเฉพาะการรับสมัครนักศึกษา แนะนำ และตรวจสอบการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การลงทะเบียนเรียน การจัดทำแผนการเรียน การจบหลักสูตร ฯลฯ

1.2.6 ดำเนินงานจัดและประสานงานการสอนเสริม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และกิจกรรมในชุมชน

1.2.7 ให้คำปรึกษา แนะนำ และแนะแนว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกประเภทในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแก่ผู้เรียนและประชาชนในชุมชน

1.2.8 ประสานกับบุคคล หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

1.2.9 ให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแก่ผู้เรียนและชุมชน

1.2.10 สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

1.3 การศึกษาต่อเนื่อง

1.3.1 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

(1) จัดทำข้อมูลพื้นฐานอาชีพของชุมชน (L & C Based)
 (2) วางแผนการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยประสานงานจัดหาวิทยากรทั้งที่เป็นตัวบุคคล แหล่งการเรียนรู้ หรือสถานประกอบการที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ จัดหาสถานที่ฝึกงาน รวมทั้งวางแผนการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดการวัดผลประเมินผลเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา

(3) ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมด้านอาชีพตามความต้องการ ความพร้อมของชุมชน

(4) ประสานงาน/จัดทำโครงการในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

(5) สรุปลผลการดำเนินงานเสนอต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต

1.3.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

(1) วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต และหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน

(2) จัดหาสื่อ อุปกรณ์ในการจัดพัฒนาทักษะชีวิต

(3) จัดกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

(4) สรุปลผลการดำเนินงานและรายงานผล

1.3.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

(1) จัดทำข้อมูลชุมชนโดยวิธีการ เวทีชาวบ้าน แผนแม่บทชุมชน

(2) ประสานงานหน่วยงานองค์กรในชุมชน

(3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

(4) สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผล

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การให้บริการความรู้และข่าวสารข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายที่ประชาชนเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อทางไกล และสื่ออื่น ๆ โดยจัดบริการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และอาจจัดหน่วยเคลื่อนที่ออกไปให้บริการก็ได้

2.2 การส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้อยู่ในชุมชนได้อย่างอิสระ ต่อเนื่อง และเป็นไปตามความต้องการ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเอง โดยครูการศึกษาออกโรงเรียนมีบทบาทหลักในการวางแผนการเรียนและการจัดโอกาสให้บุคคลได้เรียนอย่างมีความสุข

2.3 สรุปผลการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3. งานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐและงานตามแผนบูรณาการของจังหวัด

3.1 ส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐและแผนบูรณาการจังหวัด

3.2 ประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน ในการจัดกิจกรรม

3.3 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐและงานตามแผนบูรณาการของจังหวัด

3.4 สรุปผลการดำเนินการและรายงานผลต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต

ทั้งนี้ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ควรดำเนินการให้ทั่วถึงและครอบคลุมในทุกตำบล แต่เพื่อให้สามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาเป็นแบบอย่างได้ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่สามารถนำมาเผยแพร่เป็นแบบอย่างได้ อำเภอ/เขตละ 1 แห่ง ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 895 แห่ง ในปีงบประมาณ 2547 ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีโอกาสในการเรียนรู้ตามความต้องการ และรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2547 : 18-29)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อุษา เทียนทอง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมพบกลุ่มด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของ ครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การรายงานผลการปฏิบัติงาน ไม่ได้รายงานตามที่ เป็นจริง ครูประจำกลุ่มขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม นักศึกษาขาดการเข้าร่วม กิจกรรมการพบกลุ่มบ่อยครั้ง และการแจ้งผลการสอบปลายภาคเรียนล่าช้า

อิทธิพร สุวรรณชาติ (2537 : 135) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการเรียนการสอนวิชาการให้มาก ควรจัดครูประจำกลุ่มเข้าสอนเต็มเวลาและสอนคนละวิชา ควรจัดหาหนังสือเรียนให้ตรงกับ การออกข้อสอบ โดยเฉพาะควรมีการเรียนการสอนด้านวิชาการให้ มาก เพราะนักศึกษาเรียนด้านวิชาการไป เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อไประดับสูงขึ้น

สมนึก ธาตุทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของ ครูประจำกลุ่มและ นักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิต่างกัน ประสิทธิภาพการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียน การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน หน่วยงานต้นสังกัดต่างกัน และมีเหตุผลในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เกษม แก้วเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ขวัญของครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียนสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ขวัญของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนโดยภาพรวม และ รายองค์ประกอบเกี่ยวกับด้านความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน ด้านความรู้สึกพอใจในงานที่ปฏิบัติ

และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ และด้าน ความรู้สึกประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะในการยกระดับขวัญของครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เหมาะสมใกล้เคียงกับข้าราชการ ควรให้มี การเบิกจ่ายเงินเดือนเป็นปกติทุกเดือน ควรให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน และควรมีการแบ่งงานให้เหมาะสม ชัดเจน มีความเป็นธรรม

โสภารวรรณ อัมพันศิริรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการนิเทศด้านวิชาการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดพัทลุง ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแนะแนว และ ด้านการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญของครูประจำกลุ่มคือ ขาดสื่อการเรียน การสอนเช่น สื่อแบบเรียนและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ

วราลี สุวัฒน์เมฆินทร์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มี ต่อตัวชี้วัด คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิจัยเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญตามตัวแปรต้น เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นต่อ ตัวชี้วัด คุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยรวมและ รายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ สำหรับตัวแปรต้น อายุ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัตนา สิงขรรัตน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่ม ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนผู้ใหญ่สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มมีปัญหาทั้งสองด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และด้าน การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบปัญหาของครูประจำกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวแปรต้น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ สถานภาพของครูประจำกลุ่ม และสถานที่ปฏิบัติงาน ปรากฏ ผลว่าปัญหาของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของครูประจำกลุ่มการศึกษา ทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติ ของครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ทั้งนี้โดยมีทัศนคติในด้านผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเองและด้านการวิเคราะห์
 ประสบการณ์อยู่ในระดับดี สำหรับทัศนคติ ในด้านความต้องการและความสนใจ ด้านสถานการณ์
 ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ และด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ
 ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับ
 ผู้ใหญ่โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูประจำกลุ่มทางไกลที่มี
 การอบรมก่อนการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีทัศนคติต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่โดยรวม
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮลท์ และเพอร์ซี่ (สมคะเน คำจุน. 2538 : 30 ; อ้างอิงจาก Health and Percy. 1982)
 ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของศึกษาที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษา
 ที่เรียนภาคนอกเวลา (Part-Time Students) กับนักศึกษาที่เรียนในเวลา (Full-Time Students)
 จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการอาจารย์ผู้สอนที่มีความกระตือรือร้น มีความรู้ดี
 ต้องการเรียนเนื้อหาวิชา ที่น่าสนใจ มีประโยชน์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาชีพ ได้อย่างดี
 บีเคอร์ และดาร์เคนวัลด์ (Beder and Darkenwald. 1982 : 142) ได้ศึกษาความแตกต่าง
 ของวิธีสอนของเด็กและผู้ใหญ่ พบว่า ในการสอนผู้ใหญ่จำเป็นต้องใช้วิธีเรียนแบบอภิปราย จะต้อง
 ใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ นอกจากนี้ครูยังจะต้องปรับปรุงเพื่อทำให้
 การเรียนสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

อิริชิ (Arishi. 1984 : 90A) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนอีเอฟแอล (EFL) ของครู
 ในชั้นเรียน อีเอฟแอล (EFL) ในซาอุดีอาระเบีย เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
 ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในซาอุดีอาระเบีย เพื่อนำมาพัฒนาการวิเคราะห์
 พฤติกรรมการสอนอย่างมีระบบ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนทางภาษาจำนวน 25 ข้อ
 กับครูที่สอนอีเอฟแอล (EFL) ในโรงเรียน กลุ่มต่าง ๆ 30 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูพูดมากกว่านักเรียน
2. นักเรียนไม่ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน
3. ครูใช้วิธีสอนโดยตรงเวลาสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอารบิก
4. ครูไม่พยายามที่จะนำเนื้อหาสัมพันธ์การดำรงชีวิตของนักเรียน
5. ครูแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนและวิจารณ์คำตอบของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
6. ครูไม่ได้นำความคิดของนักเรียนมาใช้ประโยชน์ในชั้นเรียน
7. ครูละเลยในเรื่องทัศนคติและวัฒนธรรมภาษา

8. นักเรียนมีส่วนร่วมน้อยมากและเป็นไปอย่างจำกัด

9. นักเรียนและครูใช้ภาษาอารบิกในการพูดคุยในชั้น

แคลเดอร์อน (Calderon. 1989 : 2512 – A) งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูอาจารย์ในแง่พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์จากความคิดเห็นจากนักเรียน ครูและผู้บริหาร โดยพิจารณาถึงคุณภาพทั้งส่วนบุคคลและอาชีพ อันจะนำไปสู่การสอนที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้การศึกษามุ่งเน้นให้กลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษาอิสระเองเจดิส (Los Angeles County Community College District) ผลการพิจารณางานวิจัยนี้และผลที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการขาดการประสานในข้อตกลงถึงการพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ในการสอนว่ามีความจำเป็นหรือไม่ในกลุ่มนักศึกษา สิ่งจำเป็นในการวิเคราะห์และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีลักษณะหลายมิติ เนื่องจากต้องอาศัยทรัพยากรเพื่อสนับสนุนจากหลายทาง ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกันมากระหว่างนักเรียน ครูและผู้บริหาร ถึงการพิจารณาความสำคัญทางด้านคุณลักษณะการสอน

1. การสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล
3. ลักษณะนิสัยทางด้านอาชีพ

ไวท์ (White. 1989 : 2537 – A) ได้ศึกษาพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นกับการสอนในสหรัฐอเมริกา การวิจัยมุ่งเน้นที่โครงสร้างของรายการ การพัฒนาการของผู้เรียน และท่าทีของผู้ปกครอง วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะมาตรฐานของครู โดยศึกษาจากครูใหญ่ จำนวนร้อยละ 43 จากครูใหญ่จากร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และศึกษาจากครู จำนวนร้อยละ 43 จากครুর้อยละ 100 ของครูที่เข้าร่วมโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คุณลักษณะมาตรฐานของครูมี 5 ลักษณะคือ

1. มีความมั่นใจ
2. มีความรู้ดี
3. มีประสบการณ์และมีทักษะการทำงาน
4. มีทัศนคติที่ดี
5. มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังได้เน้นมาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดแบบสอบถามมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ควรมีการอบรมครูก่อนการสอน มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน การสื่อสารให้เพียงพอ มีการจัดระบบการเตรียมพร้อมก่อนการฝึกสอน เพื่อเตรียมตัวไปสอนระดับประถมศึกษา และควรมีการฝึกฝนทักษะทางภาษาและวิชาที่สอนเฉพาะด้วย

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1997 : 181) ได้ศึกษาสถานการณ์จำลอง โดยใช้บทบาทสมมติ สอนเรื่อง การทำความสะอาดบ้าน ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติได้ผลดีกว่า การสอนแบบบรรยาย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาต่างกัน
2. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาต่างกัน
4. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาต่างกัน
5. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 เขต ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 1 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 3 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครเขต 4 จำนวนทั้งสิ้น 2,049 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานคร แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยศึกษาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งศูนย์การศึกษาเป็น 4 ศูนย์การศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครเขต 1 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 3 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 4

ขั้นที่ 2 แต่ละศูนย์บริการการศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็นศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนเขต ได้ทั้งหมด 40 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต

ขั้นที่ 3 นำรายชื่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต โดยแยกตามแต่ละศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาจับฉลาก

ขั้นที่ 4 จับฉลากรายชื่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ที่ได้แยกตามศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ไว้แล้ว โดยนำจำนวนประชากรในแต่ละศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนนำมาคำนวณให้ได้สัดส่วนที่เท่ากันคือ 25% เพื่อนำมาเป็นจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 นำจำนวนกลุ่มประชากรในแต่ละศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่ได้จากการจับฉลากมาเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เพื่อหาความเหมาะสมและใกล้เคียงกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการซึ่งได้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตทั้งสิ้น 6 ศูนย์ และให้ครูประจำกลุ่มในแต่ละศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่จับฉลากได้ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 378 คน รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน แบ่งตามศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต	กลุ่มประชากร
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตราษฎร์บูรณะ	80
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตจอมทอง	77
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางกอกน้อย	60
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน	50
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตคลองสาน	40
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตธนบุรี	39
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางแค	37
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางกอกใหญ่	37
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตภาษีเจริญ	35
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตคลองสาน	34
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตหนองแขม	30
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางพลัด	27
รวม	547

ตาราง 1 (ต่อ)

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต	กลุ่มประชากร
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตปทุมวัน	68
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตดุสิต	50
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตดินแดง	39
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางรัก	38
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตราชเทวี	37
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางซื่อ	32
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตพระนคร	31
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตสาทร	27
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตพญาไท	18
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	9
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตสัมพันธวงศ์	3
รวม	352
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางกะปิ	93
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตพระโขนง	49
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตคลองเตย	62
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตประเวศ	58
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตสวนหลวง	53
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตยานนาวา	52
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตวัฒนา	51
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตจตุจักร	45
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตลาดพร้าว	35
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตห้วยขวาง	25
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางคอแหลม	21
รวม	579

ตาราง 1 (ต่อ)

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต	กลุ่มประชากร
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตลาดกระบัง	114
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตมีนบุรี	111
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางเขน	107
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตดอนเมือง	92
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบึงกุ่ม	87
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตหนองจอก	61
รวม	572
รวมทั้งสิ้น	2049

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งตามศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์ กทม. / ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต	กลุ่มตัวอย่าง
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 1	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จอมทอง	77
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต บางพลัด	27
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 2	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ดุสิต	55
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ดินแดง	39
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 3	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต บางกะปิ	93
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครเขต 4	
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต บึงกุ่ม	87
รวม	378

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม ได้แก่ เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่สอน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นครูประจำกลุ่ม และเหตุผลในการมาเป็นครูประจำกลุ่ม ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้าน กิจกรรมการพบกลุ่ม ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
2	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดขอบเขต เนื้อหาของแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สอบถามข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสอบถามครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาผู้ใหญ่กรมการศึกษา นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ (Content validity) ตลอดจน พิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อบกพร่องทั้งใน เรื่องเนื้อหาและภาษา
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูประจำกลุ่มที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตมีนบุรีซึ่งไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือถึงผู้อำนวยการ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และหัวหน้ากลุ่มทางไกลให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ไปมอบให้กับผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตต่างๆ เพื่อแจกแบบสอบถาม ให้ครูประจำกลุ่มได้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้ดำเนินการในช่วงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 12 พฤษภาคม 2546 และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วนำไปเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 378 ฉบับจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์คำตอบเพื่ออภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer) เพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์เป็นรายด้านและเฉลี่ยรวม ทุกด้านเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อรายด้าน นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์การประมาณค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test)

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 171 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970 : 161)

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม (t – distribution)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
 จำนวนครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนก
 ตาม เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน และ
 ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน เป็นครูประจำกลุ่ม โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (N = 378)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	119	31.50
1.2 หญิง	259	68.50
รวม	378	100.00
2. สถานภาพการเป็นครู		
2.1 เป็นครูประจำการ	240	63.50
2.2 ไม่ได้เป็นครูประจำการ	138	36.50
รวม	378	100.00
3. วุฒิต่างการศึกษา		
3.1 วุฒิต่างการศึกษา	298	78.80
3.2 วุฒิต่างอื่น ๆ	80	21.20
รวม	378	100.00
4. ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน		
4.1 มัธยมศึกษาตอนต้น	153	40.50
4.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย	225	59.50
รวม	378	100.00
5. ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม		
5.1 ต่ำกว่า 2 ปี	39	10.30
5.2 2 ปีขึ้นไป	339	89.70
รวม	378	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ เป็นหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 และเป็นชาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 จำแนกตามสถานภาพการเป็นครู เป็นครูประจำการ จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 และไม่ได้เป็นครูประจำการ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษา จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 78.80 และมีวุฒิทางอื่น ๆ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 จำแนกตามระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 จำแนกตามประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป จำนวน 339 คน คิดเป็นร้อยละ 89.70 และต่ำกว่า 2 ปีลงมา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์
บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ดังปรากฏ
ในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. ด้านการแนะแนว	3.71	1.25	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	1.24	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.72	1.24	มาก
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.73	1.23	มาก
รวม	3.72	1.24	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษา ของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} =$
3.73 – 3.71) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้าน
กิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.72$) และ
ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 3.71$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม
 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน
 ในกรุงเทพมหานคร ด้านการแนะแนว

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. จัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกภาคเรียน	4.62	0.64	มากที่สุด
2. ให้คำแนะนำเรื่องการลงทะเบียนเรียน	4.40	0.84	มาก
3. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน	4.36	0.83	มาก
4. แนะนำการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาแล้ว	2.29	0.93	น้อย
5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	2.98	1.15	ปานกลาง
6. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบวินัยที่ต้องปฏิบัติร่วมกันภายในกลุ่ม	4.13	0.98	มาก
7. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกโครงการ	2.71	1.07	ปานกลาง
8. ให้คำปรึกษาในระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน	4.30	0.92	มาก
9. แนะนำแหล่งข้อมูลในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม	3.98	1.01	มาก
10. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.78	1.13	มาก
11. เชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำในการสมัครงาน	2.45	1.03	น้อย
12. จัดปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกคนก่อนปิดปลายภาคเรียน	4.53	0.67	มากที่สุด
รวม	3.71	1.25	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครตามการแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 1 จัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.62$) และข้อที่ 12 จัดปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษา ทุกคนก่อนปิดปลายภาคเรียน ($\bar{X} = 4.53$) อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 6 ข้อ ($\bar{X} = 4.40 - 3.78$) อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 2 ข้อ ($\bar{X} = 2.98 - 2.71$) อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 2 ข้อ ($\bar{X} = 2.45 - 2.29$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 แนะนำการประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษาแล้ว ($\bar{X} = 2.29$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม
 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน
 กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	4.24	0.94	มาก
2. แสวงหาข้อมูลและแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้ กับนักศึกษาอยู่เสมอ	3.77	1.02	มาก
3. จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ แสดงออกและได้คิดอย่างสร้างสรรค์	4.05	1.02	มาก
4. จัดเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักศึกษา	2.28	0.86	น้อย
5. เอกสารแบบเรียน เกี่ยวกับการศึกษานอก โรงเรียน สายสามัญมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	2.63	1.03	ปานกลาง
6. การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพ ตามอรรถาศัย ตรงกับความสนใจของคนในชุมชน	4.64	0.63	มากที่สุด
7. ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุง ตนเอง	4.46	0.75	มาก
8. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยง ประสบการณ์กับชีวิตจริง	2.93	1.10	ปานกลาง
9. สอดแทรกแนวความคิดการพัฒนาชุมชนใน การเรียนการสอน	2.74	1.08	ปานกลาง
10. เข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน	4.41	0.81	มาก
11. สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	4.53	0.68	มากที่สุด
12. การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักศึกษา	4.14	0.99	มาก
รวม	3.73	1.24	มาก

10 21

2, 23, 93

2, 336

3, 455, 21

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพตามอัธยาศัย ตรงกับความสนใจ ของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.64$) และข้อ 11 สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.53$) อยู่ในระดับมากมีจำนวน 6 ข้อ ($\bar{X} = 4.46 - 3.77$) อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 3 ข้อ ($\bar{X} = 2.93 - 2.63$) อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 1 ข้อ ($\bar{X} = 2.28$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 จัดเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 2.26$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
ในกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผล ให้กับนักศึกษา	3.98	0.99	มาก
2. ตรวจสอบผลงานจากแบบฝึกหัด รายงานอย่าง สม่ำเสมอ	3.81	1.12	มาก
3. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสม	4.33	0.89	มาก
4. มีความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผล อย่างชัดเจน	4.40	0.81	มาก
5. การวัดผลและประเมินผลได้สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาและกิจกรรม	4.37	0.80	มาก
6. ให้คะแนนหรือระดับคะแนน(เกรด) อย่าง ยุติธรรม	4.52	0.67	มากที่สุด
7. มีการประชุมชี้แจงกำหนดแนวทางประเมิน ผลการเรียนการสอน	4.15	0.97	มาก
8. มีแนวทางประเมินผลชัดเจนต่อการปฏิบัติ	2.74	1.05	ปานกลาง
9. นำผลการประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุง การเรียนการสอน	2.48	1.00	น้อย
10. แจ้งผลการเรียนประเมินผลระหว่างเรียนให้ กับนักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ	2.94	1.14	ปานกลาง
11. บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่างถูกต้องชัดเจน	4.61	0.65	มากที่สุด
12. การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริม และวิทยากรพิเศษ ได้อย่างต่อเนื่อง	2.29	0.90	น้อยที่สุด
รวม	3.72	1.24	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิรูปร่างตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ คือ ข้อ 11 บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่างถูกต้องชัดเจน ($\bar{X} = 4.61$) และข้อ 6 ให้คะแนน หรือระดับคะแนน(เกรด) อย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 4.52$) อยู่ในระดับมากมีจำนวน 7 ข้อ ($\bar{X} = 4.52 - 3.81$) อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 2 ข้อ ($\bar{X} = 2.94 - 2.74$) อยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 1 ข้อ ($\bar{X} = 2.48$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 12 การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริมและวิทยากรพิเศษได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.29$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน
ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
ในกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการ พบกลุ่ม	4.62	0.65	มากที่สุด
2. เป็นที่ปรึกษาคอยดูแล ช่วยเหลือ ประสานงาน ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม	4.29	0.90	มาก
3. ช่วยเหลือนักศึกษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	4.13	0.97	มาก
4. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมมากที่สุด	4.55	0.65	มากที่สุด
5. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมคุณภาพชีวิตตามแผน การพบกลุ่ม	3.84	1.10	มาก
6. ชี้แนะแหล่งหาความรู้เพิ่มเติมให้นักศึกษา	4.13	0.97	มาก
7. นักศึกษาให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรม การพบกลุ่ม	2.91	1.10	ปานกลาง
8. ให้คำแนะนำในการเลือกสถานที่พบกลุ่ม เวลาพบกลุ่มและการเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม	4.46	0.77	มาก
9. เข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษา	4.37	0.80	มาก
10. ช่วยเหลือนักศึกษาในการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	4.04	0.98	มาก
11. ติดตามนักศึกษาที่ขาดการพบกลุ่มบ่อย ๆ	2.28	0.87	น้อย
12. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในชุมชน	2.50	0.98	ปานกลาง
รวม	3.73	1.23	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ คือ ข้อ 1 ซึ่งแจ้งให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.62$) และข้อ 4 เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) อยู่ในระดับมากมีจำนวน 7 ข้อ ($\bar{X} = 4.46 - 3.84$) อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 2 ข้อ ($\bar{X} = 2.91 - 2.50$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 11 ติดตามนักศึกษาที่ขาดการพบกลุ่มบ่อย ๆ ($\bar{X} = 2.28$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ เพื่อทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน โดยใช้
t-test ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทาง
การปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	3.57	1.22	3.78	1.26	-5.25**
2. ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.65	1.20	3.77	1.25	-2.95**
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.58	1.20	3.78	1.25	-5.18**
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.67	1.20	3.78	1.24	-4.70**
รวม	3.60	1.20	3.78	1.25	-9.05**

จากตาราง 9 พบว่าครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแนะแนว ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ด้านการแนะแนว

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. จัดประชุมนิเทศให้กับนักศึกษาทุก ภาคเรียน	4.47	0.72	4.69	0.59	-3.12**
2. ให้คำแนะนำเรื่องการลงทะเบียนเรียน	4.42	0.83	4.40	0.84	0.19
3. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน	4.32	0.81	4.38	0.84	-0.63
4. แนะนำการประกอบอาชีพหลังจบ การศึกษาแล้ว	2.49	1.04	2.20	0.85	2.89**
5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำความรู้ ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	2.66	1.02	3.12	1.18	-3.66**
6. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัย ที่ต้องปฏิบัติร่วมกันภายในกลุ่ม	3.94	0.90	4.22	1.00	-2.54*
7. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตทุกโครงการ	2.30	0.87	2.90	1.10	-5.23**
8. ให้คำปรึกษาในระหว่างเรียน แก่ผู้เรียน	4.14	0.90	4.37	0.92	-2.32*
9. แนะนำแหล่งข้อมูลในการค้นหา ความรู้เพิ่มเติม	3.62	0.92	4.15	1.01	-4.90**
10. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น	3.37	1.00	3.97	1.14	-4.91**
11. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำใน การสมัครงาน	2.68	1.21	2.35	0.12	2.98**
12. จัดปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษา ทุกคนก่อนปิดปลายภาคเรียน	4.41	0.71	4.59	0.65	-2.49*
รวม	3.57	1.22	3.78	1.26	-5.25**

จากตาราง 10 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านการแนะแนว โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ข้อ 1 จัดปฐมนิเทศให้กับนักเรียนทุกภาคเรียน ข้อ 4 แนะนำการประกอบอาชีพ หลังจบการศึกษาแล้ว ข้อ 5 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำ ความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ข้อ 7 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกโครงการ และข้อ 11 การเชิญ วิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำในการสมัครงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน ข้อ 6 ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับกฎระเบียบวินัยที่ต้องปฏิบัติร่วมกันภายใน กลุ่ม ข้อ 8 ให้คำปรึกษา ในระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน ข้อ 9 แนะนำแหล่งข้อมูลในการค้นหาความ รู้เพิ่มเติม และข้อ 10 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ	4.05	0.95	4.33	0.92	-2.72**
2. แสวงหาข้อมูลและแหล่งความรู้เพิ่มเติม ให้กับนักศึกษาอยู่เสมอ	3.52	0.99	3.88	1.17	-2.89**
3. จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้แสดงออกและได้คิดอย่างสร้างสรรค์	3.83	1.02	4.15	1.01	-2.88**
4. จัดเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักศึกษา	2.50	1.03	2.18	0.75	3.41**
5. เอกสารแบบเรียน เกี่ยวกับการศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญเพียงพอกับจำนวน นักศึกษา	3.15	1.15	2.39	0.91	6.93**
6. การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพตาม อรรถศาสตร์ตรงกับความสนใจคนในชุมชน	4.52	0.72	4.69	0.58	-2.36*
7. ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกคิด ฝึกทำและ ฝึกปรับปรุงตนเอง	4.46	0.69	4.46	0.78	-0.01
8. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยง ประสบการณ์กับชีวิตจริง	2.68	1.03	3.05	1.12	-3.04**
9. สอดแทรกแนวความคิดการพัฒนาชุมชน ในการเรียนการสอน	2.33	0.84	2.92	1.12	-5.09**
10. เข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน	4.42	0.77	4.40	0.82	0.16
11. สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	4.44	0.73	4.58	0.65	-1.82

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
12. การจัดทำเพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน	3.95	0.97	4.23	0.98	-2.54*
รวม	3.65	1.20	3.77	1.25	-2.95**

จากตาราง 11 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ข้อ 2 แสวงหาข้อมูลและแหล่งความรู้ เพิ่มเติมให้กับนักศึกษาอยู่เสมอ ข้อ 3 จัดกิจกรรมและสถานการณ์ ให้ผู้เรียน ได้แสดงออกและได้คิดอย่างสร้างสรรค์ ข้อ 4 จัดเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักศึกษา ข้อ 5 เอกสารแบบเรียนเกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ข้อ 8 ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง และข้อ 9 สอดแทรกแนวความคิดการพัฒนาชุมชนในการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อ 6 การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพ ตามอรรถาศัยตรงกับความสนใจของคนในชุมชน และข้อ 12 การจัดทำเพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล ให้กับนักศึกษา	3.68	0.91	4.13	0.99	-4.18**
2. ตรวจสอบผลงานจากแบบฝึกหัด รายงาน อย่างสม่ำเสมอ	3.41	0.99	3.99	1.13	-4.83**
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสม	4.15	0.90	4.42	0.87	-2.74**
4. มีความเข้าใจในวิธีการวัดและประเมินผล อย่างชัดเจน	4.46	0.75	4.37	0.83	0.93
5. การวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาและกิจกรรม	4.31	0.77	4.39	0.81	-0.97
6. ให้คะแนนหรือระดับคะแนน(เกรด) อย่างยุติธรรม	4.36	0.73	4.60	0.62	-3.33**
7. มีการประชุมชี้แจงกำหนดแนวทาง ประเมินผลการเรียนการสอน	3.97	0.89	4.24	0.99	-2.51*
8. มีแนวทางประเมินผลชัดเจนต่อการปฏิบัติ	2.30	0.81	2.94	1.08	-5.72**
9. นำผลการประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุง การเรียนการสอน	2.69	1.15	2.38	0.91	2.81**
10. แจ้งผลการเรียน ประเมินผลระหว่าง เรียนให้นักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ	2.65	1.04	3.08	1.17	-3.39**
11. บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่าง ถูกต้องชัดเจน	4.45	0.72	4.68	0.60	-3.22**
12. การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริม และวิทยากรพิเศษได้อย่างต่อเนื่อง	2.52	1.03	2.18	0.82	3.43**
รวม	3.78	1.20	3.78	1.25	-5.18**

จากตาราง 12 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับนักศึกษา ข้อ 2 ตรวจสอบผลงานจากแบบฝึกหัด รายงาน อย่างสม่ำเสมอ ข้อ 3 เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสม ข้อ 6 ให้คะแนนหรือระดับคะแนน (เกรด) อย่างยุติธรรม ข้อ 9 นำผลการ ประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อ 10 แจ้งผลการเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน ให้นักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 11 บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่างถูกต้องชัดเจน และ ข้อ 12 การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริม และวิทยากรพิเศษ ได้อย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อ 7 มีการประชุมชี้แจงกำหนดแนวทาง ประเมินผลการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ
ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เพศชาย N = 119		เพศหญิง N = 259		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมาย และวิธีการพบกลุ่ม	4.44	0.77	4.71	0.56	-3.73**
2. เป็นที่ปรึกษา คอยดูแล ช่วยเหลือประสาน งานในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม	4.11	0.91	4.37	0.89	-2.52 *
3. ช่วยเหลือนักศึกษาให้การแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	2.68	0.99	3.02	1.13	-2.82**
4. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด	4.28	0.80	4.41	0.79	-1.48
5. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแผนการพบกลุ่ม	3.49	1.00	4.01	1.11	-4.30**
6. ชี้แนะแหล่งหาความรู้เพิ่มเติมให้นักศึกษา	3.98	0.90	4.20	0.99	-2.02*
7. ให้นักศึกษาให้ความร่วมมือและเข้าร่วม กิจกรรมการพบกลุ่ม	2.24	0.83	2.93	1.04	-6.32**
8. ให้คำแนะนำในการเลือกสถานที่พบกลุ่ม เวลาการพบกลุ่มและการเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม	4.58	0.70	4.40	0.80	2.08*
9. เข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษา	4.44	0.73	4.60	0.61	-2.21*
10. ช่วยเหลือนักศึกษาในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นประสบการณ์ระหว่าง สมาชิกในกลุ่ม	3.69	0.90	4.20	0.97	-4.74**
11. ติดตามนักศึกษาที่ขาดการพบกลุ่มบ่อย ๆ	2.48	0.96	2.19	0.81	3.06**
12. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทุกคนก่อนปิดปลายภาคเรียน	2.76	1.11	2.39	0.90	3.47**
รวม	3.60	1.20	3.78	1.24	-4.70**

3,183.34 - 21.53

1,536

จากตาราง 13 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ชี้แจง ให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการพบกลุ่ม ข้อ 3 ช่วยเหลือ นักศึกษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ข้อ 5 ให้นักศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผน การพบกลุ่ม ข้อ 7 นักศึกษาให้ความร่วมมือและเข้าร่วม กิจกรรมการพบกลุ่ม ข้อ 10 ช่วยเหลือนักศึกษา ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ข้อ 11 ติดตามนักศึกษาที่ ขาดการพบกลุ่มบ่อยๆ และข้อ 12 จัดกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ภายในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อ 2 เป็น ที่ปรึกษาคอยดูแลช่วยเหลือประสานงานในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ข้อ 6 ชี้แนะแหล่งหา ความรู้เพิ่มเติมให้นักศึกษา ข้อ 8 ให้คำแนะนำในการเลือกสถานที่พบกลุ่ม เวลาพบกลุ่มและการ เลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม และข้อ 9 เข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษา แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพการเป็นครู เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน โดยใช้ t -test ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพการเป็นครู

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	เป็นครูประจำการ N = 240		ไม่ได้เป็นครูประจำการ N = 138		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	3.74	1.27	3.70	1.24	1.11
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	1.25	3.72	1.23	0.71
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.74	1.24	3.70	1.23	1.02
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.76	1.24	3.71	1.23	1.28
รวม	3.75	1.25	3.71	1.23	1.05

จากตาราง 14 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการเป็นครูแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิรูปร่างตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน โดยใช้ t -test ดังปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	วุฒิทางการศึกษา N = 298		วุฒิทางอื่น ๆ N = 80		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	3.71	1.26	3.72	1.23	-0.16
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	1.24	3.73	1.22	0.02
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.72	1.24	3.70	1.23	0.48
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.73	1.24	3.70	1.22	0.62
รวม	3.72	1.24	3.71	1.22	0.47

จากตาราง 15 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน โดยใช้ t- test ดังปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น N = 153		มัธยมศึกษาตอนปลาย N = 225		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ด้านการแนะแนว	3.72	1.25	3.71	
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	1.23	3.74	1.25	0.84
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.72	1.23	3.72	1.24	1.00
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.71	1.23	3.74	1.23	0.42
รวม	3.72	1.24	3.74	1.25	-0.40

จากตาราง 16 พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม

ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	ต่ำกว่า 2 ปี N = 39		2 ปีขึ้นไป N = 339		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	3.61	1.21	3.72	1.20	-1.92
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.66	1.20	3.74	1.24	-1.45
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.64	1.21	3.73	1.24	-1.43
4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.60	1.20	3.74	1.24	-2.28*
รวม	3.61	1.21	3.73	1.24	1.52

จากตาราง 17 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ของแบบสอบถามทั้งหมด (N = 378) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกปัญหาและข้อเสนอแนะออกเป็นหมวดต่าง ๆ ตามเนื้อหา ทำการแจกแจง ความถี่ของคำตอบ และนำมาจัดอันดับโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังปรากฏในตาราง 18-21

ตาราง 18 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนด้านการแนะแนว

ข้อความ	ความถี่
ปัญหา	
1. ขาดวิทยากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาแนะแนวให้กับนักศึกษา	37
2. ข้อมูลจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตล่างและเอกสารในการแนะแนวมีน้อยข้อจำกัดจึงอยู่ในวงแคบ	21
3. นักศึกษาไม่สนใจมาฟังในวันแนะแนว	16
4. เวลาในการแนะแนวมีน้อย	9
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านการแนะแนว การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อแก่นักศึกษา	35
2. ควรจัดพิมพ์เอกสารแนะแนว	21
3. ควรแนะแนวเฉพาะนักศึกษาที่สนใจและตรงกับวันหยุด	10

จากตาราง 18 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการแนะแนว ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ขาดวิทยากรในสาขาวิชาชีพต่างๆ มาแนะแนวให้กับนักศึกษา (37 คน) รองลงมาคือ ข้อมูลจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตล่างและเอกสารในการแนะแนว มีน้อยข้อจำกัดจึงอยู่ในวงแคบ (21 คน) ส่วนข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรจัดหาวิทยากร มาให้ความรู้ในด้านการแนะแนวการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อแก่นักศึกษา (35 คน) รองลงมาคือ ควรจัดพิมพ์เอกสารแนะแนว (21 คน)

ตาราง 19 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. นักศึกษาไม่สนใจมาเรียน	52
2. อุปกรณ์ สื่อการสอนมีน้อยและไม่ทันสมัย	29
3. สถานที่จัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม	17
4. มีเนื้อหามากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด	12
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้	37
2. จัดหาเพิ่มเติม อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้มากกว่านี้	27
3. ควรเก็บค่าเรียนกับนักศึกษา	19

จากตาราง 19 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่สนใจมาเรียน (52 คน) รองลงมาคือ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีน้อยและไม่ทันสมัย (29 คน) ส่วนข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ (37 คน) รองลงมาคือ เพิ่มเติมอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ (27 คน)

ตาราง 20 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อความ	ความถี่
ปัญหา	
1. ข้อสอบมีข้อผิดพลาดมาก เพราะครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ออกข้อสอบ	22
2. นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการวัดผล ไม่เข้าสอบ	21
3. การวัดและประเมินผลไม่ครอบคลุมหลักสูตร	14
ข้อเสนอแนะ	
1. ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ	22
2. มีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลที่แน่นอน	14
3. ควรจัดหาบุคลากรมาเพิ่มเติมให้มากกว่านี้	7
4. ควรมีการประชุมวางแผนและมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน	6

จากตาราง 20 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อสอบมีข้อผิดพลาดมาก เพราะครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ออกข้อสอบ (22 คน) รองลงมาคือ นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการวัดผล ไม่เข้าสอบ (21 คน) ส่วนข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ (22 คน) รองลงมาคือ มีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลที่แน่นอน (14 คน)

ตาราง 21 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ข้อความ	ความถี่
ปัญหา	
1. นักศึกษาไม่มาพบกลุ่ม	53
2. เวลาในการพบกลุ่มมีน้อย	17
ข้อเสนอแนะ	
1. เพิ่มเวลาในการพบกลุ่มเช่น ควรให้มีการพบกลุ่มทุกสัปดาห์	24
2. ควรจัดหาสถานที่ในการพบกลุ่มให้เหมาะสม	15
3. ควรกระตุ้นให้นักศึกษามาร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มให้มากกว่านี้	9

จากตาราง 21 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่มาพบกลุ่ม (53 คน) รองลงมาคือ เวลาในการพบกลุ่ม มีน้อย (17 คน) ส่วนข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ เพิ่มเวลาในการพบกลุ่ม เช่น ควรให้มีการพบกลุ่มทุกสัปดาห์ (24 คน) รองลงมาคือ ควรจัดหาสถานที่ในการพบกลุ่มให้เหมาะสม (15 คน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย ได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ใช้ประกอบพิจารณาเพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ข้อมูลที่ได้รับทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและให้แนวทางในการวางแผนการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง

3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และสนับสนุนงานวิจัยด้านความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สำหรับเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาดังกัน
2. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาดังกัน
3. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาดังกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาดังกัน
4. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่างกัน
5. ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาดังกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 และ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 จำนวนทั้งสิ้น 2,049 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ไปในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970:608) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เมื่อนำไปทดลองใช้แล้วพบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 เครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน และประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ที่ครูประจำกลุ่มได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงประสานไปยังผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตทุกแห่ง เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2546 เมื่อครบกำหนดเวลาได้ไปปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามประมาณ 50% จึงได้นัดหมายกับผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่ยังส่งให้ไม่ครบ และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 378 ฉบับ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2546 เมื่อนำมาตรวจสอบความถูกต้องในการตอบคำถามของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ครบทั้ง 378 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
4. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด เมื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดประเด็น ตามเนื้อหาที่ผู้ตอบเสนอมา นำไปจัดเรียงลำดับความถี่ของข้อคำตอบที่มีความหมายเหมือนกัน แล้วจึงนำเสนอในรูปตาราง

สรุปการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 เพศชาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 มีสถานภาพการเป็นครูที่เป็นครูประจำการ จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 ที่ไม่ได้เป็นครูประจำการ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 วุฒิทางการศึกษา พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษา จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 วุฒิทางอื่น ๆ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 ส่วนระดับชั้นที่ทำการสอน พบว่า มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 และประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 2 ปีขึ้นไปมีจำนวน 339 คน คิดเป็นร้อยละ 89.70 ต่ำกว่า 2 ปี มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

2. ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.73$) ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.72$) และด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 3.71$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน และประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม

3.1 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

4.1 ด้านการแนะแนว พบว่าข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ขาดวิทยากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาแนะแนวให้กับนักศึกษา ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านการแนะแนว การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อแก่นักศึกษา

4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่สนใจมาเรียน ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

4.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อสอบมีความผิดพลาดมาก เพราะครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ออกข้อสอบ ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ

4.4 ด้านการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ นักศึกษาไม่มาพบกลุ่ม ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ เพิ่มเวลาในการพบกลุ่ม เช่น ควรให้มีการพบกลุ่มทุกสัปดาห์

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่ม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความสนใจและเข้าใจต่อการปฏิรูปการศึกษา และผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นครูประจำการซึ่งทำหน้าที่สอนในระบบโรงเรียน ทำให้มีประสบการณ์ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ประกอบกับครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะ มีวุฒิทางการศึกษา ซึ่งผ่านการศึกษารับรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาแล้ว ทำให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้โดยไม่ลำบาก และครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม ซึ่งต้องผ่านการอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและความมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของการเป็นครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา การะเวก (2538 : 192) ที่ศึกษาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนทางไกล ตามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม ในจังหวัดอุบลราชธานี ครูประจำกลุ่มจึงเป็นผู้ที่จะต้องมีความรู้และทักษะเป็นอย่างดีในการจัดการศึกษา

นอกโรงเรียนโดยวิธีเรียนทางไกล จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูประจำกลุ่มให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านให้คำปรึกษาและแนะแนวการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ โจรนเสน (2539 : 80) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดอยุธยา พบว่า นักศึกษามีความเห็นในคุณลักษณะของครูประจำกลุ่มในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ความเข้าใจตนเองอย่างดี และทักษะในการเรียนการสอนทั้งในรายด้านและรายภาพรวม มีระดับที่พึงประสงค์มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.73$) ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.72$) และด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 3.71$)

1.1 ด้านการแนะแนว พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวิถีของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการศึกษาทั้งสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีวิธีการเรียนที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527 : 19-20) ที่ได้กล่าวว่า การศึกษาทางไกล มีลักษณะสำคัญ คือ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยระบบการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นใจในความสำเร็จ จะช้าหรือเร็วตามความสามารถ ความพร้อมและความมุ่งมั่นของแต่ละบุคคล โดยไม่กระทบกระเทือนต่อภารกิจงานของตน ดังนั้นการให้คำปรึกษาแนะนำจากครูประจำกลุ่มก็เพื่อให้เห็นแนวทางในขณะที่ทำการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 ตลอดจนการแนะแนว การแก้ไขปัญหาการเรียนต่างๆ ครูประจำกลุ่มจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาโดยการทำให้ นักศึกษาสามารถเรียนจนจบหลักสูตรได้ตามที่ได้รับคำแนะนำ และช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ให้นักศึกษากิดแนวคิดตามกระบวนการเรียนการสอน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของครูประจำกลุ่ม การมีความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมการสอน ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นมากสำหรับครูประจำกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ โจนเสน (2539 : 80) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดอุษายา พบว่า นักศึกษามีความเห็นในคุณลักษณะของครูประจำกลุ่มในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่งาน ความเข้าใจตนเองอย่างดี และทักษะในการเรียนการสอนทั้งรายด้านและภาพรวม มีระดับที่พึงประสงค์มาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ เชียรศรี วิวิธสิริ (2535 : 95) ที่ได้กล่าวว่า ในทางปฏิบัติด้านการเรียนการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่ บทบาทของครูประจำกลุ่ม จะต้องเป็นผู้ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนช่วยวางวัตถุประสงค์และออกแบบสำรวจประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งช่วยจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนบรรลุความสำเร็จในการเรียน แต่จากสภาพความเป็นจริงนักศึกษาต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนบทเรียนแบบในระบบชั้นเรียน

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการวัดผลและประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งของ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียน ครูประจำกลุ่มจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน เพื่อจะได้นำมาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สมทรง นิลน้อย (2541 : 124) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลของครูประจำกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ มาก และยังสอดคล้องกับ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2541 : 23) ที่กล่าวว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมช่วยให้ผู้สอนมีเป้าหมายในการสอน กล่าวคือ บังชี้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในตัวผู้เรียน อันจะนำไปสู่การออกแบบกลวิธีการสอน การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลที่เด่นชัด เป็นสัญญาณที่ผู้สอนตกลงกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าตนต้องการสิ่งใดบ้าง และช่วยเพิ่มการสื่อสารของครูภายในโรงเรียน เดียวกันและระหว่างโรงเรียน

1.4 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานแนวทางปฏิรูปการศึกษาในด้านการกิจกรรมการพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ในการพบกลุ่มของนักศึกษา การพบกลุ่มถือเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันกระทำตาม

เกณฑ์ที่กำหนดเพื่อฝึกกระบวนการกลุ่ม การแก้ปัญหา การคิดและการตัดสินใจอย่างมีระบบและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งนำความรู้จากบทเรียนและประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน มาแลกเปลี่ยนและปรับใช้ในกิจกรรมการพบกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานของ เนาวรัตน์ เกิดพิบูลย์ (2539 : 95) ซึ่งได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญวิธีเรียนแบบทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง กล่าวว่า นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เนื่องจากการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม ได้จัดขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ในชีวิตจริงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ รานี น้อยสกุล (2544 : 74) ได้ศึกษาความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนที่มีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ของแต่ละบุคคลมาถ่ายทอด แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์ (2532 : 94) ที่ได้ศึกษาถึง สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่ม ทางด้านวิชาการตามทัศนะผู้ดำเนินงาน พบว่า สมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มควรมีมากที่สุดคือ มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกิจกรรมการพบกลุ่ม

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ ครูประจำกลุ่ม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรดังต่อไปนี้ เพศ สถานภาพการเป็นครู วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน และประสบการณ์ ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายดังนี้ คือ

2.1 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงมีความสนใจต่อการจัดการเรียน การสอนมากกว่าเพศชาย อีกทั้งผู้หญิงมีความละเอียดละอ่อน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ และความ สนใจในตัวนักศึกษาทุกคนได้เป็นอย่างดีคิดว่าเพศชายที่มุ่งมั่นอาจจริงเอาใจกับหน้าที่การงานมาก เกินไปจนลืมเอาใจใส่กับนักศึกษา ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิธีเรียนทางไกล ซึ่งจะต้องศึกษา บทเรียนล่วงหน้าก่อนการมาพบกลุ่ม เพื่อซักถามปัญหาที่ตนเองอ่านแล้วไม่เข้าใจ แล้วนำมาซักถาม กับครูประจำกลุ่ม แต่ส่วนใหญ่จะพบว่านักศึกษาทางไกลยังยึดติดอยู่กับการเรียนในระบบโรงเรียน ที่จะต้องให้ครูสอนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ ภิรมวทรัพย์ (2540 : 93) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ลักษณะวิชาที่สอนทำให้ประสบกับปัญหาได้มาก ประกอบกับผู้ชายมี

ความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความคิดเป็นของตนเอง ต้องการความก้าวหน้า ให้ความสนใจกับสิ่งที่ไม่สะดวก เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตน จึงมองเห็นปัญหาได้มากกว่าผู้สอนที่เป็นเพศหญิงที่ส่วนใหญ่แล้วมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากการสอนไม่มากนัก มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตามแนวทางที่ถูกกำหนดให้ มีความอดทนต่อความไม่สะดวกที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ มีความยืดหยุ่น อยู่ในระดับวินัย ประกอบกับต้องมีภารกิจเกี่ยวกับครอบครัวที่ต้องให้ความสนใจมาก จึงไม่มี เวลามาคิดถึงปัญหาในการทำการสอนที่ต้องประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ แพรวพรรณ บุญญฤทธิ์มนตรี (2539 : 95) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพ ระดับชั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์เพศชายมีปัญหา ในการปฏิบัติงานสอนมากกว่าเพศหญิง ในด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีสถานภาพการเป็นครู ต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่เป็น ครูประจำการซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนิน ตามนโยบายของรัฐ ปฏิบัติตามคำสั่งของกรม กอง กระทรวง ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงไม่เห็นถึง ความแตกต่างมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยูร ผ่องอำไพ (2544 : 99) ได้ศึกษา ถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประจำกลุ่มและไม่ประจำการ มีความรู้ความสามารถ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน

2.3 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาดังกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มีวุฒิ ทางการศึกษา จึงทำให้เห็นถึงความแตกต่างในระดับที่น้อยมาก ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2533 : 50) กำหนดให้ครูประจำกลุ่มต้องมีวุฒิกครู คือ ป.กศ.สูง หรือ เทียบเท่าขึ้นไปเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี สุวัฒน์เมฆินทร์ (2540 : 107) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง กล่าวว่า ครูประจำกลุ่มทุกคนต้องมีวุฒิทางการศึกษา ย่อมแสดงว่าครูประจำกลุ่มสามารถจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญได้ ตามเกณฑ์มาตรฐานเป็นตัวชี้วัดได้ โดยเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุผลนี้จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มี

วุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ เกิดไพบูลย์ (2539 : 95) ซึ่งได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่เคยศึกษาวิชาชีพครูมาแล้วจะได้เรียนรู้ถึงหลักจิตวิทยาในการสอนเทคนิคของการสอน เมื่อมาทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มก็นำที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ได้ แต่อาจจะเนื่องมาจากงานในหน้าที่ของครูประจำกลุ่มนั้นมิได้เน้นให้ครูประจำกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้สอน หากเน้นให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มจึงต้องมีทักษะในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มด้านต่าง ๆ แต่ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิทางวิชาชีพกับครูประจำกลุ่มที่ไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครู ก็ไม่ได้รับการฝึกทักษะในด้านนี้โดยตรงในขณะที่เข้ารับการอบรมเป็นครูประจำกลุ่ม ดังนั้นทั้งครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูและครูประจำกลุ่มที่ไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครู จึงจัดกิจกรรมกลุ่มด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูก็มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ ได้สูงกว่าครูประจำกลุ่มที่ไม่มีวุฒิทางวิชาชีพครู

2.4 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มแต่ละระดับชั้นมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่และยังสามารถปฏิบัติงานตรงตามแผนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้วางไว้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ประยูร พ่องอำไพ (2544 : 98) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการสอนต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ที่เป็นครูประจำกลุ่มมานานย่อมมีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายซึ่งสามารถนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นมาปรับเปลี่ยนและสามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการปฏิบัติงานการเป็นครูประจำกลุ่มได้อย่างดี จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี สุวัฒน์เมฆินทร์ (2540 : 107) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง ที่พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอก

โรงเรียนสายสามัญโดยรวม และด้านนักศึกษาและครูผู้สอนด้านสื่อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่ม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จะนำเสนอเฉพาะประเด็นที่สำคัญดังนี้

3.1 ด้านการแนะแนว ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มี 4 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ขาดวิทยากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาแนะแนวให้กับนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจึงมีความต้องการที่อยากให้อาจารย์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาแนะแนว ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนด้านการแนะแนว ประกอบอาชีพและการศึกษาต่อแก่นักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีจุดประสงค์หลัก ๆ ในการเรียนการศึกษานักศึกษาก็เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหรืออาจจะนำไปเพื่อใช้ในการศึกษาต่อ ดังนั้นครูประจำกลุ่มจึงเห็นว่า ควรจะจัดให้มีวิทยากรในหลาย ๆ แขนงวิชาชีพมาแนะแนวให้กับนักศึกษาเพื่อนักศึกษาจะได้นำเอาความรู้ที่ได้มาเป็นตัวแปรในการตัดสินใจกับชีวิตในอนาคตต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 70) กล่าวว่า ีว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีฐานะดีย่อมมีโอกาสได้รับการกระตุ้น และสิ่งเร้าทางด้านสติปัญญา เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาด้านสมองมากกว่าหรือยาวนานกว่า ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่บกร่องไม่สมบูรณ์หรือมีฐานะยากจนจะไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถเพื่อพัฒนาทางด้านสมองก็จะทำให้สติปัญญาเสื่อมถอยลงได้รวดเร็ว ดังนั้นครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลจึงได้ให้ความสำคัญของการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเรื่องการเรียนรู้แก่นักศึกษา

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มี 4 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ นักศึกษาไม่สนใจมาเรียน เนื่องจากนักศึกษาผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ต้องทำงานไปด้วย และศึกษาไปด้วยในบางครั้งเมื่อเวลาที่ต้องมาเรียนตรงกับเวลาที่ต้องทำงาน ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่มักเลือกที่จะหยุดเรียน เลือกเอาเวลานั้นไปทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา การะเวก (2538 : 59) ที่ศึกษาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนทางไกล ตามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มในจังหวัดอุบลราชธานี ที่กล่าวว่า ครูประจำกลุ่มเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดและจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาอยากเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม และ

มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการพบกลุ่ม เพื่อที่จะทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งแล้ว ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ อาจเนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมของการศึกษา นอกโรงเรียนมีมากจนเกินไปทำให้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นควรให้ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนให้กระชับขึ้นหรือเพิ่มเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อจะได้รองรับหลักสูตรและเนื้อหาของการเรียนการสอนได้มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนก โกสุม (2541 : 113) ที่ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลสายสามัญ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในจังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมมีมากเกินไป ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกำหนดค่ากิจกรรมไม่เหมาะสมให้ค่าหน่วยกิจกรรมน้อยมาก และการเทียบโอนมีข้อจำกัดมากเกินไป เนื้อหาของ การจัดกิจกรรมมีมาก กิจกรรมบางอย่างไม่สามารถทำได้เพราะใช้เวลามาก

3.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร มี 4 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ข้อสอบมีข้อผิดพลาดมาก ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้เป็นแบบทดสอบ จึงทำให้เนื้อหาของแบบทดสอบไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารีพรรณ รุ่งช่วง (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์บทบาทและรูปแบบการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลใน 4 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า การใช้ข้อสอบชุดเดียวกันและสอบพร้อมกัน ครูประจำกลุ่มร้อยละ 43 ไม่เห็นด้วย เพราะการออกข้อสอบไม่ตรงจุดประสงค์ ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบ ครูประจำกลุ่ม คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาและเข้าใจสภาพความเป็นจริงของนักศึกษามากกว่าผู้ที่อยู่ในส่วนกลาง ดังนั้นครูประจำกลุ่มจึงมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบด้วย ดีกว่าให้ส่วนกลางออกข้อสอบแบบตายตัวทั้งประเทศฉบับเดียว แต่ต้องการวัดความรู้จากคนในหลาย ๆ ท้องที่ หลายภูมิภาค ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ รัตนา สิงขรรัตน์ (2540 : 118) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต ภาคกลาง พบว่า ที่มีปัญหา มากเป็นอันดับแรกคือ ข้อสอบปลายภาคครูประจำกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบทดสอบที่ใช้

ในการทดสอบปลายภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดทำโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐานใช้ร่วมกันทั่วประเทศ ซึ่งอาจเป็นปัญหา แบบทดสอบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นแบบทดสอบที่จัดทำโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้กำหนดขึ้น ซึ่งครูผู้สอนไม่ได้มีส่วนร่วมอันเป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียนของกรม ทำให้แบบทดสอบไม่ตรงเนื้อหาและไม่ตรงจุดประสงค์

3.4 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของ ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครมี 2 ข้อ ข้อที่มีความดีมากที่สุดคือ นักศึกษาไม่ค่อยมาพบกลุ่ม อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ อยู่ในวัยทำงาน สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยจะสู้ดีนัก นักศึกษาผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ดังนั้นวันที่มีกิจกรรมการพบกลุ่มตรงกับวันที่นักศึกษาต้องทำงาน นักศึกษาโดยส่วนใหญ่ก็เลือกที่จะไปทำงานมากกว่าที่จะมาพบกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ กนก โกสุม (2541 : 106) ที่ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลสายสามัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในจังหวัดปทุมธานี กล่าวว่า ควรเพิ่มเวลาการพบกลุ่มให้มากกว่านี้ การปฐมนิเทศต้องเน้นให้เห็นความสำคัญ และควรกำหนดเป็นหลักการเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 จากการค้นคว้า พบว่า ครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เพศหญิงมีการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากกว่าเพศชาย ครูประจำกลุ่มที่เป็นครูประจำการมีการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากกว่าครูประจำการกลุ่มที่ไม่ได้เป็นครูประจำการกลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษา มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากกว่าวุฒิทางอื่น ๆ ครูประจำกลุ่มที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากกว่าครูประจำกลุ่มที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากกว่าครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่ำกว่า 2 ปี เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้กับครูประจำกลุ่ม โดยเน้น

ครูประจำกลุ่มที่เป็นเพศชาย ครูประจำกลุ่มที่ไม่ได้เป็นครูประจำการ ครูประจำกลุ่มที่มีวุฒิอื่น ๆ ครูประจำกลุ่มที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่มต่ำกว่า 2 ปี

1.2 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านการแนะแนว การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อแก่นักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาจะได้มีแนวทางในการเลือกที่จะประกอบอาชีพและศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาแล้ว

1.3 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ควรจัดเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามากขึ้น

1.4 สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนควรให้ครูผู้สอนออกข้อสอบเองเพื่อความเหมาะสมในการประเมินผล เพราะครูประจำกลุ่มมีความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมและตัวนักศึกษา แต่ละศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จะได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมดังกล่าว

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเวลาเพิ่มในการพบกลุ่ม เพื่อที่นักศึกษาจะได้มีเวลาในการพบกลุ่มมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และข้าราชการครู

2.2 ควรทำวิจัยโดยศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2547). *โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ขององค์กรบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2523). *คู่มือการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญศึกษาการเรียน
ทางไกล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2535). *คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- _____. (2540). *คู่มือดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ*. กรุงเทพฯ :
ม.ป.พ.
- _____. (2542). *ภารกิจและบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- _____. (2543). *คู่มือการบริหารและการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กนก โกสุม. (2541). *ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลสายสามัญเกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในจังหวัดปทุมธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์. (2532). *สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอก
โรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีเรียนทางไกล ตามทัศนะของ
ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกษม แก้วเจริญ. (2539). *ขวัญของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- จิระศักดิ์ โธเนสน. (2539). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษา
ทางไกลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จารีพรรณ รุ่งช่วง. (2536). การวิเคราะห์บทบาทและรูปแบบทางการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ใน 4 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ ธิบรวมทรัพย์. (2540). การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2527, มิถุนายน- กรกฎาคม). “ระบบการสอนทางไกลกับการศึกษาระบบ เปิด” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 21(1) : 19-20.
- เชียรศรี วิวิศริ. (2535). จิตวิทยาการเรียนสำหรับผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉิรภัทร์ สุวรรณชาติ. (2537). การศึกษาปัญหาการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงชัย สุทธิพันธ์. (2537). ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ เกิดพิบูลย์. (2539). การศึกษาการเ้ากิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกกระบบ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บัญญัติ ครุฑพุ่ม. (2539). ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลต่อการจัดกิจกรรมพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูร ผ่องอำไพ. (2544). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มนอกโรงเรียน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2544). “หัวใจการปฏิรูปการศึกษา.” วารสารข้าราชการครู. 4(2) : 25-26.

- แพรวพรรณ บุญญฤทธิ์มนตรี. (2539). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สิงขรรัตน์. (2540). ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รานี น้อยสกุล. (2544). ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนชนบท ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ถัดดาวลัย หวังพานิชย์. (2528). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถ้วน สายยศ และอังสนา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วราลี สุวัฒน์เมฆินทร์. (2540). ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา. (2533). คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญการเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2535). คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. ถ่ายเอกสาร.
- สงบ ถักษณะ. (2544). ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำอะไร ได้อะไรจากการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : มติชน.
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินทร. (2544). เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 19/2544 เรื่อง บทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

- สมคะเน คำจูน. (2538). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่เกี่ยวกับ การสอนของอาจารย์สอนเสริม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง นิลน้อย. (2541). การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกระบบ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2543). การปฏิรูปการส่งเสริมการศึกษาดลอดชีวิตผ่านมา 1 ปี เกิดอะไร ขึ้นหลังจาก มีพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3. กรุงเทพฯ : วารสารการศึกษานอก โรงเรียน.
- สมนึก ธาตุทอง. (2538). ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม ในเขตภาคกลาง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการ ศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนให้เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2541, มีนาคม-พฤษภาคม). “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับความเป็น มนุษย์.” วารสารวิทยาจารย์. 2(5) : 21-25.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้กับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- _____. (2541). รายงานการวิจัยทัศนคติเองครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการ เรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา การะเวก. (2538). ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล ตามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มใน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี การพิมพ์.

- โสถาวรธรรม อัมพันศิริรัตน์. (2539). *ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลเกี่ยวกับ การนิเทศ ด้านวิชาการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดพัทลุง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- อุษา เทียนทอง. (2530). *การศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 – 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา ผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- เอนกกุล กรี่แสง. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์มณศ.*
- อรุณรักษ์ พ่วงผล และคณะ. (2538). *การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอก โรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.*
- Anderson, Robert T. (1997, July). "CHARGE... A Simulation Games Designed To Teach Group Member Roles to Prospective Teacher... Found To Be Effective," *Resources in Education* (ERIC). 12 : 181.
- Arishi, A.Y. (1984, July) "A Study of EFL Teacher's Behavior in EFL Closes in Saudi Arabia," *Dissertation Abstracts International*. 46(101) : 90-A.
- Beder, Harold W. and Gordon G. Darkenwald. (1982). "Differences Between Teaching Adult and Pre-adult : Some Proposition and Finding," *Adult Education*. 32(3) : 169.
- Calderon, Larry Anthong. (1989, March). "Characteristics of the Excellent Teacher as Perceived by Students, Teachers and Administrators in the Los Angeles County Community College District," *Dissertation Abstracts International*. 49(9) : 2512-A
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3rded. New York : Harper and Row.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, October). "Determining Sample Size for Research," *Journal Education and Psychological Measurement*. 30(6) : 608.
- White, Arlene faith uveges, (1989, March). "Background and Characteristics of Immersion Teacher in the United States," *Dissertation Abstracts International*. 49(9) : 2537-A.

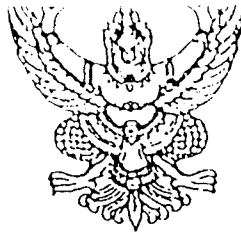
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายสมยศ เพิ่มพงศาเจริญ	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดลพบุรี
2. นางสุพิมล พงศาพิสุทธิ์	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
3. นายวิวัฒน์ จินตนา	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
4. นางสาวสุวรรณา นามรัมย์	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอหนองโคน จังหวัดสระบุรี
5. นายพิเชษฐ์ เกษตรเวทิน	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย 127
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ที่ ทม 1012. / 1. / 2546

๘๗ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวสุวรรณา มานรมย์ นางสุหิมล หงสาศิคุทธิ์ นายวิวัฒน์ จินตนา และ นายพิเชษฐ์ เกษตรเวทิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นายวิสิษฐศักดิ์ ปิยะสุนทร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ที่ ทม 1012/ 17256

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลพบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถ่วงความความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายวิสิษฐศักดิ์ ปิยะสุนทร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ทม 10121/๑3๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางพลัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางพลัด ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

๔๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางกะปิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลี และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางกะปิ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ที่ ทม 1012/ 1739

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตดินแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตดินแดง ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ที่ ทม 1012/ 1921

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตจอมทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตจอมทอง ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูล ในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ที่ ทม 1012/1938

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตดุสิต ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

๕๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบึงกุ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบึงกุ่ม ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

๒๐ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตมีนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์สุนทร โคตรบรรเทา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูประจำกลุ่ม ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตมีนบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวิสิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-3731231

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง **ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตาม
แนวทาง การปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใน
กรุงเทพมหานคร การกรอกแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และความ
รับผิดชอบของผู้ตอบแต่ประการใด เนื่องจากใช้เพื่อการวิจัยและเสนอผลการวิจัยเท่านั้น ดังนั้น
จึงใคร่ขอความกรุณาจากผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงใน
แต่ละด้าน
2. แบบสอบถามมี 3 ตอน โปรดตอบให้ครบทุกข้อ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอิสระเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้ระบุในแบบสอบถาม
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และครบทุกตอน
4. เมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถาม

(นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำกลุ่มในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
มากที่สุด

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. สถานภาพการเป็นครู

- เป็นครูประจำการ
 ไม่ได้เป็นครูประจำการ

3. วุฒิต่างการศึกษา

- วุฒิต่างการศึกษา
 วุฒิต่างอื่นๆ

4. ระดับชั้นของกลุ่มที่ทำการสอน

- มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเป็นครูประจำกลุ่ม

- ต่ำกว่า 2 ปี
 2 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่ม

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด ข้อละ 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจะมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการแนะแนว					
1.	จัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกภาคเรียน					
2.	ให้คำแนะนำเรื่องการลงทะเบียนเรียน					
3.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน					
4.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาแล้ว					
5.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ					
6.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัยที่ต้องปฏิบัติร่วมกันภายในกลุ่ม					
7.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกโครงการ					
8.	ให้คำปรึกษาในระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน					
9.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม					
10.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
11.	เชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำในการสมัครงาน					
12.	จัดปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกคนก่อนปิดปลายภาคเรียน					

ข้อที่	ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ					
2.	แสวงหาข้อมูลและแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษาอยู่เสมอ					
3.	จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและได้คิดอย่างสร้างสรรค์					
4.	จัดเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักศึกษา					
5.	เอกสารแบบเรียนเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
6.	การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพตามอรรถยสัยตรงกับ ความสนใจของคนในชุมชน					
7.	ส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง					
8.	ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง					
9.	สอดแทรกแนวความคิดการพัฒนาชุมชนในการเรียนการสอน					
10.	เข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการเรียน การสอนอย่างชัดเจน					
11.	สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
12.	จัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักศึกษา					
	ด้านการวัดผลและการประเมินผล					
1.	ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลให้กับนักศึกษา					
2.	ตรวจผลงานจากแบบฝึกหัด รายงานอย่างสม่ำเสมอ					
3.	เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสม					
4.	มีความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน					
5.	การวัดผลและประเมินผลได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ กิจกรรม					
6.	ให้คะแนนหรือระดับคะแนน (เกรด) อย่างยุติธรรม					

ข้อที่	ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7.	มีการประชุมชี้แจงกำหนดแนวทางประเมินผลการเรียนการสอน					
8.	มีแนวทางประเมินผลชัดเจนต่อการปฏิบัติ					
9.	นำผลการประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุงการเรียนการสอน					
10.	แจ้งผลการเรียนประเมินผลระหว่างเรียนให้นักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ					
11.	บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่างถูกต้องชัดเจน					
12.	การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริมและวิทยากรพิเศษได้อย่างต่อเนื่อง					
	ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม					
1.	ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการพบกลุ่ม					
2.	เป็นที่ปรึกษา คอยดูแล ช่วยเหลือ ประสานงานในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม					
3.	ช่วยเหลือ นักศึกษา ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม					
4.	เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด					
5.	ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผนการพบกลุ่ม					
6.	ชี้แนะแหล่งหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักศึกษา					
7.	นักศึกษาให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม					
8.	ให้คำแนะนำในการเลือกสถานที่พบกลุ่ม เวลาการพบกลุ่ม และการเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม					
9.	เข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษา					
10.	ช่วยเหลือ นักศึกษา ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม					
11.	ติดตามนักศึกษาที่ขาดการพบกลุ่มบ่อย					
12.	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในชุมชน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูประจำกลุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร

1. ด้านการแนะแนว

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

4. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

5. ด้านอื่นๆ

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง
วิศิษฐ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายวิสิทธิ์ศักดิ์ ปิยะสุนทร
วัน เดือน ปีเกิด	6 ตุลาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	29 หมู่ 4 ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี 18190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนบรรจงรัตน์ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2536	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2538	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2542	วท.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ